

SERGEJ JESENJIN / PJESME

MATICA HRVATSKA SVJETSKI PJEŠNICI

UREDNIK
JAKŠA KUŠAN

NASLOV ORIGINALA

CEPTEf ECEHMH

COBPAHME COHMHEHMH

B nHTM TOMAX

rOCyAPCTBEHHOE M3.HATEJIBCTBO

Xyji;O2CECTBEHH0II JIMTEPATyPBI

MOCKBA — 1961

ŠTAMPARIJA »OGNJEN PRIČA«, ZAGREB

SERGEJ JESENJIN

PJESME

PREVEO

VLADIMIR GERIC

POGOVOR

ALEKSANDAR FLAKER

1963

MATICA HRVATSKA

ZAGREB

PJESME

**VEĆ je več. Rosa
Blista na koprivi.
Stojim pored puta
Pa se privih k ivi.**

**Krov obilno obli
Svjetlost mjesečine;
Čujem pjev slavuja
Negdje iz daljine.**

**Ko toplina peći
Ugodno je več.
Bijele breze stoje
Ko visoke svijee.**

**Samo s ruba šume,
S onu stranu rijeke,
Kanu sanen odzvuk
Čegrtaljke daleke.**

1910.

* * *

**TAMO gdje crvene skramice
Kupušnjakom zora riše,
Klenić malešan u mamice
Zeleno vime siše.**

1910.

**ZORA veze jezerom ružičaste ruže.
Krikom u boricima tetrebovi tuže.**

**Negdje plače žuti kos, s tuge, skriven gine.
A1 meni se ne plače — iskrim od vedrine.**

**Znam, doći ćeš pred veće stazom iza klena.
Sjest ćemo pod svjež naviljak mirisava sijena.**

**Ljubit ću te do pjanstva, gnječiti ko cvijet;
Tko je pjan od radosti — ne kara ga svijet.**

**Razdragana, ti ćeš sama svilen veo svući,
Odnijet ću te opijenu do jutra u prućik-**

**Neka u boricima tetrebovi tuže —
To prijatna neka tuga zorom veze ruže.**

1910.

**PREKRASNA Tanjuša bješe, ljepše ne bje u
svem selu.**

**Ružičast joj pervaz resi doramak i suknju bijelu.
Niz jarugu iza plotu u sumračje Tanja hodi,
Po maglenu nebu mjesec s oblacima igru vodi.**

**Pride momak i nakloni glavicu razbarušenu:
»Zbogom ostaj, moja diko, drugu uzimam za ženu.«
Probljedje kao pokrov, sledi se ko rana rosa,
Ljutom zmijom pogubnicom razvi joj se rusa kosa.**

**»Oj ti momče plavooko, bit ću sasvim otvorena,
Došla sam ti samo reći da ću drugom biti žena.«
Nisu to jutarnja zvona, to se zvon s vjenčanja
začu;
Jure svati kočijama, obijesni konjici skaču.**

**Ne kukaju kukavice — Tanjina obitelj plače.
Na Tanjinu slijepu oku ljuta rana od kijače.
Krv joj se ko rumen vjenčić na bijelu zgruša
čelu —
Prekrasna Tanjuša bješe, ljepše ne bje u svem selu.**

1911.

BREZA

**POD prozorom mojim
Bijela se breza
Prekri srebrnastim
Velom snježna veza.**

**Na mrežastoj krošnji
Što se s vjetrom trese
Kao sitan pervaz
Visje bijele rese.**

**Stoji bijela breza
I u miru snatri,
A pahulje gore
U zlatastoj vatri.**

**A zora lijeno
Nadolazi i štipa
I na bijelo granje
Novo srebro sipa.**

1913.

DOBRO JUTRO

**JATO zlatnih zvijezda mimo snije.
Ogledalo vode vjetar tronu;
Okukama rijeke svjetlost lije
I rumeni mrešku nebosklonu.**

**Snene breze tijan osmijeh trese,
Vijore im svilenkaste kose;
Tiho šušte zelenkaste rese,
Srebrom iskre sitne kapi rose.**

**Ispod plotu blista sedefasto
Kopriva u koju sjaj se utro,
Podrhtava, šapće vragolasto:
»Dobro jutro!«**

1914.

**KRAJU dragi! Srce sanja
Stožje sunca s njedra voda.
O, nestati ispod granja
Sumornog i modrog svoda!**

**Niz vrzine, niza ritke —
Riza vije i rezede;
Tiho zvoncaju o čitke
Vrbe — krotke duvne blijede.**

**Gar na đermu neba sjajna,
S prudova se magla puši.
Za nekoga osta tajna
Misao u mojoj duši.**

**Ja svre primam, na sve spreman,
Dajem dušu, tko ushtije.
Na ovu zemlju dođoh, zeman.
Da je ostavim što prije.**

1914.

**JA sam — pastir; moji dvori —
Međe talasavih polja,
Padine u zelen-gori,
S krikom šljuka iz prodolja.**

**Iznad šume žutom pjenom
Oblak pretvori se vezom,
Ispružen pod krošnjom snenom
Slušam šapat bora s brezom.**

**Red jablana sja u tami
Zelenkastom igrom rose;
Ja sam — pastir; palata mi —
Zelen dol i blage kose.**

**Sa mnom zbore samo krave;
Nijeme, glavom samo miču.
Dubrave me mirisave
Svježim granjem k rijeci kliču.**

**Ne znam ljudski bol, ni more,
Na izvaljenu panju ležim.
Molim se tek žaru zore,
Pričešćujem vrutkom svježim.**

1914.

**SAHNE glina prokopnina,
Pečuraka pun šumarčić.
Igra vjetar s udolina,
Rid i dražestan magarčić.**

**Pah vrbove smole s hvoja;
Plavet uzdiše i snije.
Pored šumskog analoja
Pojac vrabac psaltir štije.**

**Lišće od lani u žbunju —
Bakrenjaci i marjaši.
Netko u sunčanom gunju
Na osliću riđem jaši.**

**Nježne kose ko kudjelja,
A lica nenasmijana.
Kleče borje, kleče jeljak
I kliču mu: »O, hosana!«**

1914.

KRAVA

ORONULA, ispali zubi,
Rogove godovi krase.
Gončin je udara grubi
I ne da mirno da pase.

Me voli glasove kuće,
Ni miševe stajske, vesele.
Žalosne misli je muče —
Mašta putonogo tele.

Oteše materi sinka,
Prvu joj radost ubiše.
0 kocu, u dnu jasika,
Napeta koža se njiše.

1 ona će za sinom tako.
S heljdine stelje, u svitanje,
S petljom o vratu, polako,
Odvest će i nju na klanje.

**Klonula, tužno se sklanja
Da rog u zemlju zabode ...
Bijele šumarčiče sanja,
Travnjak i zelene vode.**

1915.

PJESMA O KUČKI

K JUTRU, u suši kraj stručka
Rogoza zlatna i pruća,
Sedmore ošteni kučka,
Sedmore sićušnih žuća.

Do mraka je lizala nježno
Tih sedmore kućića malih;
Topli joj trbuh i snježnu
Koru oko nje rastali.

A kad su kokoši kroz tmušu
Počele na peć da slijeću,
Gospodar mrk uđe u sušu
I strpa svih sedam u vreću.

Kroz snježne se nanose krala
Za njim, kad od kuće ode.
I dugo je, mreškavo sjala
Površina nezamrzle vode.

A kad se vraćala, muče,
Ližući šape studene.
Žut joj se mjesec vrh kuće
Učini njezino štene.

Zacvili, a oči joj suzne
Bijesnu spram plavih visina,
A novljak tanahan spuzne
Za hum iza snježnih rudina.

I kao kad joj ljudi u zloći
Dobace kamen omam, za šegu,
Tiho se prosuše kučkine oči
Ko zlaćane zvijezde po snijegu.

1915.

JESEN

R. V. Ivanovu

**GLUH muk u cestaru kleke, surosivu,
Jesen — kobilica riđa — češlja grivu.**

**Iznad lake riječne sumaglice
Ječi plavi zveket njene potkovice.**

**Monah-vjetar jedva čujno gazi
Lišće uvelo po vijugavoj stazi**

**I cjeliva svrh mušmulina lista
Rane rumene nevidljivoga Krista.**

1916.

**IZA rijeke kresovi;
Gore šaš i panjevi.
O jarilo, jarilo,
Gore šaš i panjevi.**

**Kraj bora vilenjak stao —
Proljeća mu prošlog žao.
O jarilo, jarilo,
Proljeća mu prošlog žao.**

**Pred kućom, sve naokolo.
Zaigrale mome kolo.
O jarilo, jarilo,
Zaigrale mome kolo.**

**Kome tuga, kome grijeh,
Nama radost, nama smijeh!
O jarilo, jarilo,
Nama radost, nama smijeh.**

1916.

**CRVENO veče, zamišljen put, vlaga;
Grm oskoruše tamniji dubine.
A izba-baka čeljustima praga
Žvače mirisavu mečicu tišine.**

**Studen, jesenja ulagljivo se plete
Maglicom u vlati snenih travki.
Kroz naodrulj okna plavokoso dijete
Guta očicama živu igru čavki.**

**Na krov iz žarke peći podiže se gust i
Zelen pepeo te iskričavo skoči.
A nekog nema i vjetar tankousti
Šapće o nekome nestalom u noći.**

**A netko više neće gaziti kroz travu,
Ni krecav korov, ni zlato svele jove.
I dug, dug uzdah pretvori se stravom
O kljucav cjelov kljuna nakokorene sove.**

**Sve teži zrak, u staji mir i tama,
A bijela cesta veze sred visokih trava. .
I nježno uzdiše ječmenova slama
O nemirnim gubicama krava.**

1916.

I AMO, u snu vječnih tajni ■—
Druga polja nego tu.
Gost sam samo, gost slučajni,
Zemljo moja, na tvom tlu.

Šume, vode na sve strane;
Zračnih krila žustar kret!
A1 tvoj vijek i tvoje dane
Zamrači planeta let.

Tvog cjelova za me nema,
Usuda smo svako svog.
Novi put se meni sprema
Od zapada na istok.

Suđeno je, uzletjet ću
Ponovo u nijemi mrak.
Odlazeći, ništa neću
Ostaviti, glas ni znak.

**No za mir tvoj s visa zvjezdna,
Iz olujna sna, svisoka,
Dva mjeseca iznad bezdna
Užgat ću — dva budna oka.**

1916.

**PROBUDI me sutra čim grane,
Moja dobra i strpljiva mati,
Da na padini iznad poljane
Dočekam gosta kad svrati.**

**Danas vidjeh na putu kroz čestar
Trag žirokih kola u lugu.
Ispod oblačne sjenice vjetar
Koleta mu zlaćanu dugu.**

**Projurit će u zoru stepom,
Kapu-mjesec pod granjem da spusti.
Da mu kobilče crvenim repom
Živo mahne nad prodolom pustim.**

**Probudi me sutradan rano,
I u gornici svjetiljku kresni.
Ja ću uskoro postati, nano,
Znamenit ruski pjesnik.**

**I opjevat ću tebe i gosta,
Peć i krov i pijevca i brava...
Moje pjesme će šiknuti prosto
Mlijekom tvojih ridih krava.**

1917.

PREOBRAŽENJE

Razumniku. Ivanovu

1

OBLACI laju,
Zlatozubo nebo riče ...
Oтели se, gospode, raju
Pjevam i urličem.

Pred vratima u raj
Lelečem:
Zvezdane pelene daj
Rusiji telici.

Ruke se k oblaku duže,
Tutnji pjesma nad nas.
Nebeske jomuže
Daj mi danas.

Groza u tvom gromu,
Misliš — lepet krila.
To novu Sodomu
Pali žar Egudiila.

Bez osvrtnja, eno,
Njivom voda sijerih,
Novi Lot na crvene
Izlazi dveri.

2

NIJE n stoga brezikom
Cvrčkov se pjev pronosio
O tome gdje je rujnim likom
Istok raž orosio;

0 tom, kako Božja Mati,
S velom sinjim, stade
Malu telad u raj zvati
Iz oblačne ograde.

1 s jutra, svrh zelenića,
Ja čujem — truba ječi.
Teleleče ko sjenica
Sudbonosne riječi.

**»O, nebo će se pjeniti,
Ko lavež val će sjati.
Nad šumom će se ošteniti
Mjesec, kućić zlati.**

**Druge trave, lug i gnijezda
U odrazu će vode sjati.
Ko crvendać cvrčav, zvijezda
U grmlje će s neba pasti.**

**I džiknut će puna klasa
Pšenica, ko roj, u zrak,
Da zujava, pčeloglasa,
Ozlatonjivi mrak ...«**

3

**E, RUSKI narode!
Lovci svemira,
Te mrežom zore uloviste nebo
Trubite u trube!**

**Pod plugom oluje
Zapomaže zemlja.
Ruši stijene zlatokljovi
Lemeš.**

**Nov sijač
Tumara poljima,
Novim zrnjem
Zasijava brazde.**

**Svijetli gost u karucama k nama
Stiže.
Oblacima brza
Kobilica.**

**Orma na kobili —
Plavet.
Praporci na ormi —
Zvijezde.**

**VJETRE, jenjaj;
Vodenstaklo, ne laj više.
S neba kroz mreže crvene
Mlijeko kiši.**

**Bubri riječ od misli zdrave,
Klasa vezak stepom.
Nad oblakom, poput krave,
Zora švignu repom.**

**Kroz prozor i svrh oblačka
Vidim, tvorče štedri,
Rizom iznad zemlje
Gdje nebesa prosu.**

**Danas
Sunce, kao mačka,
S nebeske vrbe,
šapicom zlatnom
Dira moju kosu.**

**ZRIJE čas preobraženja,
On će sići, naš svijetli gost,
Da iz raspeta strpljenja
Izvuče rđav gvozd.**

**Svakog dana koji grane
Praćen grmljavinskom jekom,
Baš ko vedro, naše dane
Radne napunit će mlijekom.**

**A s večeri do noći sve će
Slaviti taj kraj beskrajni,
I zvijezdama će proreci
Srebrovlati urod sjajem.**

**A kad se nad Volgom mjesec
Nagne, da će vode piti.
On će u čun zlatan sjesti
I u vrt svoj otploviti.**

**I uz široke zaveslaje,
U okrilju plavetnom,
Dobacit će nam riječ ko jaje
S jprokljuvalim ptičetom.**

1918.

**RAŽ požnjeta, šuma gola;
Maglica i vlaga s voda.
Sunce tiho poput kola
Nesta za hum s modra svoda.**

**Izrovana cesta drijema;
Neki predosjećaj ima
Da se nešto čudno sprema,
Da je blizu, blizu, zima.**

**Ah, i sam vidjeh sinoć gdje se
Kroz magle i mrazne grane
Ride ždrijebe — žuti mjesec
Upreže u naše sane.**

1917—1918.

SEOSKI CASOSLOV

1

O SUNCE, sunce,
Zlatno sunce,
Vedro, spuštено
U svijet,
Zahiti moju dušu!
Izvuci bol iz kladenca
Zemlje moje.

Svaki dan, uhvaćen
Za lanac tvojih zraka,
Uspinjem se
U nebo.
Svake se večeri rušim
I padam
U ždrijelo smiraja.

Teško mi, čemerno ...
Usta krvlju poju ...
Snijeg, bijeli snijeg —
Pokrov domovine moje —
čereče.

**Na križu visi
Njeno tijelo,
Koljena cesta i humova
Prebijena...**

**Sa zapada vučji urla
Vjetar...
Noć, ko gavran,
Oštri kljun
O oči — jezera.**

**Ko križna daska
Pribijena o goru
Zora:**

**ISUS NAZARENAC
CAR
JUDEJSKI**

O MJESECE, mjesece —
Rida

**Kapo mojega djeda,
 Sto unuk te obijesni zabaci
 Na panj oblaka,
 Padni na zemlju ...
 Prekrij mi oči!**

Gdje si ...
Gdje, moja domovino?

**Likom ti odera
 Putove tvoje
 Bura,
 Plavim jezikom oliza
 Snijeg tvoj —
 Tvoju bijelu dlaku —
 Vjetar...
 I ležiš sada
 Ko ovca,
 Nogatajući se spram neba,
 Miješajući nebo**

S jaslama
Miješajući zvijezde
Sa zobi zlaćanom.

O miješaj, miješaj!
Pomiješaj sve što v i d i š ...
Neću te se odreći
Pa ni
Ako ti sunce
Slič
Svinji.
Neću se prestrašiti njegova
Petaka, ubačena
U plot
Duše moje.

Tajna je tvoja
Golema.
Pogibao tvoja —
Krstionica svijetu
Predvječna!

O RUMENA večernja zažaro!
 Oprosti mi krik moj,
 Oprosti što sam pobrkao
 Tvoju medvjedicu
 S vedrom vodonoše.

Pastiri pustinje —
 Šta mi znamo?
 Ta ja sam tek crkveno-učiteljsku
 Školu

Svršio.
 Znam samo Bibliju i priče,
 Znam samo šta pjeva
 Zob na vjetru ...

I da
 Sviram harmoniku
 Praznikom.
 Nisam shvatio;
 Vjerujem
 Da je bolje poginuti
 Nego ostati
 Oderane
 Kože.

Umri, kraju moj!

Umri, Rusijo moja.

Začetnice

Trećega

Zavjeta.

4

O ZVIJEZDE, zvijezde,

Voštane

Tanane svijeće,

S kojih kaplje crven vosak

Na molitvenik zore,

Spustite se niže!

Spustite svoj plamen

Da ga mogu,

Podignut na prste,

Ugasiti.

Tko vas užeže, nije shvatio

O kakvoj vam propjevah

Smrti.

Raduj se

Zemljo!

43

Djevici tvoje Rusije
Navijestio sam novo
    Rođenje.
Sina će ti
Poroditi.
Ime mu —
    Izramistil.

Pjevaj i šumi, Volgo!
U plavetne jaslje tvoje
    Izručit će ona
        Djetešce.
Ne govorite mi
Da će to
    Izaći
Mjesec
    Pun.
To je on!
    To će on
Iz utrobe nebeske
Pomoliti
    Glavu.

1918.

**POVRH rumenih voda, u smiraj,
Lišće kruži i pozlatom sinu,
Kanda lagan se roj leptira
Sveno vinu u zvjezdnu visinu.**

**Danas volim to čudesno veče,
Tako znane su poljane žute.
Momčić-vjetar sve vreba gdje će
Brezi na rame podići skute.**

**Hlad u duši i u svoj dolini;
Siv je suton ko stado ovaca.
Usred vrta što sni u tišini
Zamre tijani zvek praporaca.**

**Tako zdušno još nikada nisam
Dao puti da mudro me vodi;
Poput vrbe, ja bih sad i sam
Glavačke u skrletne vode.**

**Da mi je gubicom uštapa stiha
Sijeno žvakati s osmijehom vrelin ...
Gdje si, gdje, moja radosti tiha —
Da sve volim, a ništa ne želim?**

1918.

U ČAS kada noć zadijeva
Mjesec na crn palac —
Ah, o kom to, ah, kome pjeva
Ljubav slavuj-nevaljalac?
Ta gdje su danas koji ljube,
Kad oprasmo u srcu zvijer od blata?
Mi idemo naprijed da se dube
Nova vrata.

K vragu čuvstva, u gnoj prazan govor,
Dajte lik i moć poriva!
Našto sunce? Sav taj zvjezdan tovar —
Tek je zlatan brzac kolektiva.
Našto nam Indija? Našto Tolstoj?
Vjetar taj, što bi i ne bi.
Danas priprost seljak moj
Širi oči više neba.

1919.

KOBILJE KORABLJE

1

**AKO urlik vuka zvijezde odire.
Znači oblak oglodao svod.
Crijeva rasporene kobile —
Vrana jedra za gavranji brod.**

**Ne prodriješe čaporci azura
Vijavični kašalj-uriranje.
Oblijeće u njištanju bure
Zlatograna bašča lubanje.**

**Custe li? Custe li tu zuku?
To su grablje zore čestu česale;
Vi veslima odsječenih ruku
Zemlji budućnosti veslate.**

**Vinite se, vinite u plavet!
Lij te s duge krič gavranje vlasti.
Uskoro će s bijela stabla pasti
Žuti list moje glave.**

**POLJE, polje, za kim se to glasaš?
 Ili neki veseo san snivam —
 Plavom konjicom raž kasa
 Oko sela lugova i njiva.**

**Ne, ne raž! To studen kasa selom;
 Slupan prozor, razjapljena vrata.
 Čak i sunce mrzne lokvom bijelom
 Močalina uškopljenog ata.**

**Tko je? Ti, Rusijo moja? Tko si?
 Čiji čabri snijeg tvoj pjenast njišu?
 Glad niz cestu gladna pseta nosi
 Da krajičak zore žedno sišu.**

**Njima ne treba da bježe »preko« —
 Već s ljudima da se sažive, ovdje.
 Bog vučici dade čedo,
 Vučje čedo požderao čovjek.**

**O, KOGA, koga opjevati
 U ovoj bijesnoj zori trupla?
 Gledajte: u žena cvate
 Novo vidjelo iz pupka.**

**Evo! Gleda kao mjesec tamom,
 Za mrsnijom kakvom kosti.
 Znači, na rug sebi samom
 Pjevah o toj čudnoj gošći.**

**Gdje su, još jedanaest, gdje to,
 Što kandila siska pale?
 Ako ženiš se, poeto,
 Vjenčaj ovčicu u štali.**

**Pričešćuj se slamom i vunom,
 Pali svijeću riječi, vezan.
 Zli oktobar sipa svu noć
 Grivne s ridih ruku breza.**

**ZviJERI, zvijeri, amo k meni,
 U moju pregršt isplaćite zloću!
 Dokle da i mjesec natmureni
 Oblake na nebu loče?**

**Braćo kerovi i sestre kuje,
 I mene također svijet ganja.
 Kobilje korablje ne trebujem,
 A niti jedra gavranja.**

**Ako glad se s ruševina čestih
 Ucijepi u moje vlasi raščijane,
 Pola ću si noge sam izjesti,
 Pola dati vama na sisanje.**

**Neću s ljudima iz ove memle,
 S vama ću da krepam i ostanem,
 Radije no da s ove drage zemlje
 Hitnem u bližnjega, ludu, kamen.**

**PJEVAT ću, pjevati, pjevati dugo!
 Ni kože ni zeca vrijedati neću.
 Ako postoji razlog za tugu,
 Znači postoji i razlog za sreću.**

**Svatko jabuku radosti nese
 I lupeški je zvižduk svima bliz.
 I uskoro će mudri vrtlar jesen
 Otresti moju glavu, žuti list.**

**U vrt zore jedna staza vodi,
 šume će doskora oglodati zima.
 Pjesnik se na ovaj svijet rodi
 Da sve spozna, a ništa ne uzima.**

**On je došao da krave ljubi,
 Da srcem sluša šumor zobi, srmen.
 Srpovi stihova, dublje, dublje!
 Sniježi cvijetom sremze, sunce-grme**

1919.

MOLITVA ZA UMRLE

A. Marisngofu

1

**TRUBI, trubi samrtnički rog!
Kako ćemo, kako ćemo sad
Niz bedra puta prljavog?**

**Vi, ljubitelji pjesmotvornih buha,
Ne želite li..... ?**

**Dosta praznovanja krotkih gubica;
Hoćeš-nećeš — moraš, jadni stvore.
Divno je kad sumrak, dangubica,
Ubada nam u tuste guzice
Okrvavljenu metlu zore.**

**Sad će mraz da krečom izbije
Tim zaselkom i poljanom.
I nema nam spasa od pogibije,
Ni kud ni kamo pred dušmanom.
Evo ga, evo ga, gvozdanim trbuhom
Vuče k ždrijelu pregršti dolina.**

Stari mlin sve striže uhom,
S izoštrenim mlinskim njuhom.
I dvorišni šutljivac bik,
Koji sav mozak istoči na telad,
Češući o plot jezik,
Oćuti opasnost iznad sela.

ZAR ne plače u selu mom
Harmonika baš zato snagom svom:
Tra-la-la-la, tri-li-li-lom,
Nad bijelim ovisnu ragastovom.
I ne ščešlja li zato donjak.
Kroz: modri priboj predjesenja,
Ko češagijama s konja —
Već uvenulo lišće s klenja.
0 ide, ide grozni vjesnik
1 grdnom petom česte gazi;
Sve gorča tužaljka u pjesmi,
Uz žablji krek na vlažnoj stazi.

**O, električno granuće,
Lukavština od cijevi i remenja,
Drven trbuh naših jadnih kuća
Od čelične groznice već stenje!**

3

VIDJESTE ii

**Kako stepom brza.
Niz jezerske magle i mrak
I željeznim nozdrama rza —
Na gvozdenim nogama — vlak?**

**A za njim,
Kroz bujne trave,
Kao u smionoj trci, van sebe,
Zabacujući tanke noge do glave,
Juri gnjedogrivo ždrijebe?**

**Dragog li, smiješnog vjetrogonje
Ta kamo to juri, mrkonjica?
Zar ne zna da žive je konje
Pobijedila čelična konjica?**

**Zar ne zna da njegov trk u te stepe
Ne može ono doba da vrati
Kad je Pečeneg dvije djevojke lijepe
Bio za konja pripravan dati?**

**No druga sad sudba na tržištu prože
Naš vrtlog, razbuđen od škrjuta živa;
Za tisuće kila konjskog mesa i kože
Sad se kupuje lokomotiva.**

4

**ODNIO te davno, mrski goste!
Nisi ti za našu pjesmu staru,
šteta što te nismo djecom jošte
Utopili ko vedro u bunaru.
Lasno onima te motre sve i stoje
Te im s limenih cjelova usne ruje,
Tek ja da poput psalmopojca pojem
Nad domovinom aleluja.**

**Otud baš u rujnu magličavu,
U dan hladan i nelagodan,
Oskoruša o plot razbi glavu
I šiknu rujnom krvlju jagoda.
Otud zvuci puni čame
Iz harmonike zvonke naše,
I seljak, prožet vonjem slame,
Zagrcnu se iznad čaše.**

1920.

ISPOVIJED JEDNOG MANGUPA

**NE može sav svijet
Pjevati, ni da jabukom
Do tuđih nogu pada.**

**Ovo je najveća ispovijed
Jednog mangupa do sada.**

**Ja se, namjerno i raščupan i nesan,
Glave nalik petrolejskoj lampi, smucam.
Ja volim da kroz ogoljelu jesen
Vaših mračnih duša zasvjetlucam.
Ja volim kada na mene se sruči
Ko žestoka kiša kamen poruge.
Ja samo čvršće stisnem u toj tuči
Mjehur kose, poput prsle čvoruge.**

**I tada mi se u živ spomen vrati
Šibljikav prud i sipljiv šumor jova,
I da negdje žive otac moj i mati,
Kojima sad nije do mojih stihova;
A kojima sam drag ko krv i raž u polju,
Ko proljetni dažd pod kojim livade zelene.**

**I vilama bi pošli na vas, da vas kolja
Za svaku ružnu riječ i povik protiv mene.**

**O jadni, jadni seljaci!
Zacijelo poružnjeste, patite
U strahu od boga i prokislih usjeva.
0 kad biste mogli shvatiti
Da je vaš sin najbolji
Pjesnik u Rusiji!
Zar niste nad njim zebli kad je bosim
Nožicama gackao kroz kal jesenjih mlaka?
A sad cilindar nosi,
1 cipele od laka.**

**A1 u njemu plamsa stara narav
Seoskog vragoloma i lole.
On se svakoj kravi s cimera mesara
Izdaleka klanja da ga leđa bole.
I kad na trgu koč i jaše spazi
Te se sjeti smrada gnoja s rodne oranice,
On je pripravan ponesti svakoj raži
Rep ko šlep vjenčаницe.**

**Ja volim zavičaj.
Ja tako volim zavičaj!**

I mada mu tuga rđom vrba soči,
Drage su mi blatne svinjske njuške
I zvon. ka kreka žaba u gluhoj noći.
Od sjećanja na mladost tiha bol me muči
I travanjski sumrak sanjam, svjež i snen.
Vidim gdje pred vatrom zore čuči,
Željan da se ugrije, naš klen.
O, kako li sam često krao jaja vranja
Verući se uza nj, do gnijezda gore!
Je li i sad isti, pun zelena granja,
Je li i sad svježije snažne kore?

A ti, moj dragi,
Vjerni šarove?!
Od starosti i sipljiv i slijep,
Ne nalaziš njuhom ni vrata ni torove
Pa dvorištem lunjaš, podvinuvši rep.
O, i sad me nestašluk naš veseli.
Kad sam znao majci čitav hljeb ukrasti,
Da bismo ga naizmjenice jeli,
Bez uzajamna gađenja, u slasti.

Isti sam kao prije.
U srcu sam isti kao prije.
Na lica cvatu oči ko različak u raži.

**Dok zlatnom steljom stiha zemlju krijem,
Još bih nešto nježno htio da vam kažem.**

Laku noć!

Svima laku noć!

Utihnu u travi mraka kosa zore ...

Volio bih danas, kad se veće stiša,

S   prozora i mjesec da.....

Sjaju plavi, sjaju tako plavi!

U tom plavetnilu tko da mrijeti žali.

Pa što, ako cinikom se pravim

Vješajuć o zadak fenjer mali?

Pegazu moj stari dobri, isluženi,

Treba li to meni tvoj lagašan kas?

Ja sam došao ko majstor nesmiljeni

Da štakore pjesmom slavim, a ne nas.

Moja tikva kosom vedro

šiknu kao rujan vinom.

Želim biti žutim jedrom

U zemlju kojoj plovimo.

1920.

**NEKI biljeg je ko vjesnik
Budućnosti svemu dat.
I da sada nisam pjesnik,
Bio bih zacijelo lupež i tat.**

**Mada sitan — ali prijek i žestok.
Junak među svom dječurlijom,
Vraćao sam se često, često,
Krvava nosa u naš dom.**

**U susret uplašenoj mami
Procijedio bih, krvav, zlo:
»Pa šta! Spotakoh se o kamen!
Zacijelit će do sutra to«.**

**I sada, evo, kada stine
Vrelina davnih dana tih —
Sav nemir i sva žestina
Sad naviru u moj stih.**

**Zlaćan taj kovitlac riječi!
U svakom retku jedan krik,
I jedan deran, smion, rječit,
Napržica, izgrednik.**

**I sad sam gord i smion, za odušku.
Tek hod mi više nije onaj p r v i ...
I ako mi prije razbiše njušku,
Sad mi se duša guši u krvi.**

**I sada ne govorim mami,
Već rugu rulje, slomljeno:
»Pa šta! Spotakoh se o kamen!
Zacijelit će do sutra to.«**

1922.

**NE žalim, ne dozivam, ne plačem;
Sve će proći lco s bijelih zukva kad.
Zlatom uvenuća zahvaćen —
Nikad više neću biti mlad.**

**Ti sad više nećeš tako tući,
Srce, jer te led spokojsva tače;
Kraj brezova cica neće me privući
Da bosonog tumaram i skačem.**

**Duhu skitnički! Sve rjeđe, rjeđe
Čaraš plamen nekoć svježih usta.
Gdje ste, žive oči, lake vjeđe,
Plimo osjećaja, čežnjo pusta!**

**Sad sam škrći u čežnji i htijenju;
Moj živote, bješe li tek san?
Kao da sam zorom u proljetnu zrijenju
Na rumenu konju jurnuo kroz dan.**

**Svi smo, svi na ovom svijetu sjene;
S klena tiho suhi bakar leti...
Bilo znavijek blagoslovljeno
Čemu bješe procvasti i mrijeti.**

1921.

**NE grдите. Mora biti tako!
Riječ ni ponos ne tratim badava.
Oteža i poniknu polako
Zlatokosa moja glava.**

**Ne vuče me ništa ni selu ni gradu,
što da volim cijelim svojim bičem?
Napustit ću sve. I pustiti bradu
I širom Rusije otići da se skićem.**

**Zaboravit ću pjesme i poete,
Zabaciti na leđa torbak stari
Jer vjetar u polju za probisvijete
Svoje ponajljepše pjesme ćari.**

**Zaudarat ću rotkvicom i lukom,
I da zgranem plavu večer šalom,
Nos ću glasno useknuti rukom
I u svemu se praviti budalom.**

**Od sve sreće moje srce bira
Pjev mećave i zaborav u smetu,
Zato što ja bez tog ludog hira
Živjeti ne mogu na tom svijetu.**

1922.

**JA ne želim više da se varam;
Mračna briga guši srce krikom.
Zašto prozvaše me opsjenarom?
Zašto krstiše me izgrednikom?**

**Nisam šumski razbojnik, ni zlotvor,
Niti uznike po tamnicama strijeljam.
Ja sam samo ulični smjehotvor,
Za prolaznike osmijeh prijatelja.**

**Ja sam prvi drznik moskovskih potucala,
I u čitavome tverskom kraju
Sva ulična štenad i sva smucala
Moj mekani, spori korak znaju.**

**U susret mi čak i svaka raga
S pozdravom poklimava i puše;
Jer meni je sva živina draga,
Životinjama stih moj lijeći duše.**

**Ne nosim cilindar radi žena,
Od te strasti srce mi ne pati;
Kad budem tužan iz njega ću sijena
Ili zlatne zobí kobilama dati.**

**Svima tuđ — i neznancu i bratu —
Ja se opredijelih drugom svijetu.
Ja sam svoju najbolju kravatu
Spreman ovdje dati svakom psetu.**

**Neću da se više predam bolu starom,
Razvedri se srce puno krikom.
Zato prozvaše me opsjenarom,
Zato prozvaše me izgređnikom.**

1922.

**DA ! Odlučeno je. Nepovratno,
Tužan, ostavih rođena polja.
Više nikada neće mi zlatno
šumoriti s dola topoljak.**

**Ja sam ovdje a kuća mi truli sad;
Davno nema ni psa starog mog.
Nasred uzanih moskovskih ulica,
Znači, umrijeti sudi mi bog.**

**Volim blatni taj grad šalabazija,
Mada prljav i ruševan upola;
Zlačana dremljiva Azija
Kunja vrh njegovih kupola.**

**A u noć, mjesečnu i plavu,
Kad uštap zasja ... vrag zna kako!
Ja se vučem, oborivši glavu,
U staru pivnicu sokakom.**

**U tom brlogu tužnu mahnitam
Sve do zore limunski žute,
Vucarušama pjesme čitam
I s protuhama ljuštim ljute.**

**Srce lupa i žica me, žica,
Lupetam i pjano se klatim:
»Ta i ja sam ko vi — propalica,
I ne mogu da opet se vratim.«**

**Ja sam ovdje a kuća mi truli sad;
Davno nema ni psa starog mog.
Nasred uzanih moskovskih ulica,
Znači, umrijeti sudi mi bog.**

1922—1923.

**OVDJE opet piju, jadaju se, tuku;
Harmonike tužne žuto rominju.
Svi proklinju zlu kob i muku
I moskovsku Rusiju spominju.**

**Pa i j a, potuljeno, neštedice,
Zalijevam oči vinskom tugom,
Da ne vidim sudbonosno lice,
Da bar na čas mislim na što drugo.**

**Svi srno nešto zauvijek izgubili.
Svibanjske modrine! Lipanjski vedracil
Možda zato vrtlog ovaj gnjili
Zaudara ko mrtvacil.**

**Neka radost Ruse danas nosa
I alkohol se rijekom lijeva.
Harmonikaš izj edena nosa
O Volgi i o Čeki pjeva.**

**Nešto zlo te oči lude pali,
Nešto nepokorno ori u toj krici.
Jadni oni glupančići mali
Što upropastiše život u vrućici.**

**Gdje ste vi što uspjeste uteći?
Sja li naša luč u život vaš lijepi?
Harmonikaš sad rakijom liječi
Lues što ga dobi u kirgiskoj stepi.**

**Ne! Ta pusti bol i nemir to bekrija.
Gonjen trpkim žarom nespokoja.
Ti, Rusijo moja ... Ru ... šijo ...
Azijatska zemljo moja!**

1923.

SviRI, harmonilto. Tugo ... Tugo ...
Prsti svirca — val pomamni.
Na, pij sa mnom, kučko, šugo,
Na, pij sa mnom.

Izljubljena si i ofucana
Preko mjere.
Šta zvjerkaš tim plavim očurdama,
Da te odaderem?

Još bi samo u vrt pristajala,
Da vrane plašiš.
Ideš mi na jetra, mala,
I da sjašiš.

Sviraj, harmoniko. Sviraj onu moju!
Trgni, tikvo šuplja.
Onu sisatu bih radije no ikoju —
Ta je ponajgluplja.

Mnogo vas je bilo, ti mi dakle nisi
Neka prvina ...
A1 nijedna ne bje ko što ti si —
Takva strvina.

Što bolnije — to zvučnije, tu dolje,
Ili drugdje, u mu ti j agu.
Neću da se ubijam zbog drolje,
Idi k vragu.

Dojadi mi da rastačem
Život uz taj ološ prosti.
Ja plačem, draga, plačem ...
Oprosti... oprosti...

1923.

**PJEVAJ, pjevaj. Na proklesnoj gitari
Tvoji prsti kruže kao kreljut.
Svisnut ću s mamurluka, moj stari,
Moj jedini, zadnji prijatelju.**

**Ne gledaj svilen sjaj na njenom pleću,
Ni njene zglavke, ni držanje strano.
Tražio sam u toj ženi sreću,
A našao propast nenadano.**

**Ne znah da je ljubav — zaraza žestoka,
Ne znah da je ljubav — kuga, čuma.
Prišla je i poluotvorena oka
Jednu mangupčinu svela s uma.**

**Pjevaj, prijatelju. Vрати sve što ubi
Bujna mladost naših prošlih dana.
Ništa zato što sada drugog ljubi
Ta gadura lijepa, razuzdana.**

**Ah, ne, stani. Zašto da je diram.
Ah, ne, stani. Zašto da je kunem.**

**Daj de da sad ja o sebi sviram
Uz pratnju ove promukle bas strune.**

**S rujnog svoda mojih dana slap zraka,
U srcu roj zlatnih iskričavih snova.
O, naštipao sam se djevojaka,
O, natiskao žena kraj plotova.**

**Da! Istina zna biti vrlo gorkom;
Ta još i djeca sve vide i čuju:
A kerovi redomice, skokom,
Istu kuju često objahuju.**

**I zašto da me razdire Ijubomor,
I zašto da se razdirem badava.
Ta naš je život postelja i pomor,
Naš je život — cjelov i vir zaborava.**

**Pjevaj, pjevaj! Sudbinsku žestinu
Ovih ruku sudbinska zla kreću.
Znaš, nek idu svi.....
A1 ja, prijatelju, nikad umrijet neću.**

1923.

**SJEDNI, draga, pored mene,
Pogledaj me, da iz sjaja,
Tvoje tako krotke zjene
Slušam buru osjećaja.**

**Ovo predjesenje zlato,
Ovaj pramen bijelih vlasi,
Sve se javi samo zato
Da nestaška jednog spasi.**

**Ja ostavih davno selo,
Cvjetne česte pune ptica,
U gradskoj slavi mi se htjelo
Živjeti lco propalica.**

**Htio sam da srce s glušom
Tugom pamti vrt i ljetu.
Kad sam glazbu žaba slušo
Da se odgojim poetom.**

**I tamo je sad takva jesen ...
U dvorištu lipa plamti,
Klen, nad prozor čak nadnesen,
Traži one koje pamti.**

**Ali njih sad nema više.
Po priprostim križevima
Groblja mjesečina piše
Da i mi ćemo skoro le njima.**

**I mi ćemo nakon sviju
Patnji pod te krošnje sive.
Svi neravni puti kriju
Samo radosti za žive.**

**Daj, sjedni draga pored mene;
Pogledaj me, da iz sjaja.
Tvoje tako krotke zjene
Slušam buru osjećaja.**

1923.

KAD tebe gledam — bivam nujan.
O, kakva bol, o kakva tuga!
Tek vrbov bakar, znači, rujan
Ostavi nam, ništa drugo?

I tuđa ti već usna popi
I žar i drhtaj puti bijele.
To kanda sitna kiša kropi
S duše polumrtve, svele.

Sto ! Ne bojim se svoga gosta;
Za drugim radostima tragam.
Ta ništa drugo nam ne osta
Do žuta gnjilež i ta vlaga.

I odavna mi nije stalo
Do tihog sna života moga.
O, prošli smo tako malo,
A griješili tako mnogo.

**Zablude i život, to su
Smiješne ali vječne veze.
Ko grobljem, netko vrtom prosu
Oglodane kosti breze.**

**A ocvast ćemo tako i mi,
Odšumjeti ko gosti bašta ...
No, ako nema cvijeća zimi —
Ni žaliti nema rasta.**

1923. (?)

PISMO MAJCI

ŽIVA ii si, moja staričice?
Živ sam i ja. Pozdrav lijep od sina!
Strujila ti iznad kolibice
Ona čudna večernja modrina.

Pišu mi da mnogo mi se bojiš
I tuguješ, krišom; da na putu.
Zabrinuta za me, često stojiš
U svom trošnom starinskom kaputu.

Da te često priviđenje muči
Kad se mrači, da te slutnja grabi
Kako netko u krčmi, u tuči,
Meni finski nož u srce žabi.

Nemoj, rođena. Ne strahuj, živ sam.
Tebi to od more srce zebe.
Takva pijanica ipak nisam
Da bih umro ne vidjevši tebe.

Još sam uvijek nježan kao prije
I sanjarim jedino o tomu

**Da se jednom smirim, i da mi je
Vratiti se našem drobnom domu.**

**Vratit ću se kad se iza kuće
Bijeli vrt razgrana i rascvjeta,
Samo nemoj da me u svanuće
Budiš kao prije osam ljeta.**

**Pusti moje prosanjane sanje,
Pusti bol neostvarena žitka —
Prerano me izmuči saznanje
Umora i potpuna gubitka.**

**I ne uči me da molim. Nemoj!
Nema više povratka u mladost.
Samo ti si meni u golemoj
Tuzi svijetla zraka, moja radost.**

**Dakle, nemoj više da se bojiš
I tuguješ, nemoj da na putu,
Zabrinuta za me često stojiš
U svom trošnom starinskom kaputu.**

1924.

RUSIJA SOVJETSKA

**JLAJ uragan se stiša. Pošteđenih je malo.
Na prozivkama družbe mnogih nema.
Vratih se svom selu, osirotjelom, palom,
U koje se osam ljeta spremah.**

**Kome da se javim? Sa kim da taj klicav
Treptaj trpke sreće dijelim, što sam živ, u zbilji?
Ovdje i vjetrenjača — ta platičava ptica
S jednim krilom — stoji, samo škilji.**

**I sad sam stran u selu svom.
Iz pamćenja me bližnjih izbi strah.
I tamo gdje mi bješe rodni dom
Sad leži pepeo i drumski prah.**

**A život vri.
I oko mene mine
Toliko mladih i ostarjelih lica.
A nemam pred kim ni kapu da skinem,
Ni u čijem oku ne sja dobrodošlica.**

**I u glavi mi se misli rojem roje:
šta je, domovino?**

**Je li ovo mora?
Ja evo dođoh svoj i među svoje,
A svi zacijelo misle da sam neki jadni probigora.**

**A to sam ja!
Ja, žitelj sela
Kojemu će biti jedinstvena dika
Što je u njemu baba na svijet donijela
Ruskog pjesnika i izgrednika.**

**Ali glas misli srcu odgovori:
»Šta se vrijeđaš? Pusti prividenja!
Pa to samo novo svjetlo gori
U kolibama novog pokoljenja.**

**Ta ti si davno precvao i shvati
Da druga mladost druge pjesme pjeva.
Ona ima drugih želja i prohtjeva,
Njoj nije samo selo, već sva zemlja — mati.«**

**Ah, zemljo! Baš sam glup i naivan.
Na suhom licu plamti stid-vrbanac.
Kao da mi je jezik sugrađana stran,
U svojoj zemlji kao da sam stranac.**

**I evo vidim:
Skupiše se pred odborom,
Ko pred crkvom, seljani, blagdanji,
Te svojim oporim, neumivenim zborom
Raspravljaju o svom »stanju«.**

**Već je večer. Tankim slojem zlata
Suton osu siva polja.
Niz kanale, ko junice pod vrata,
Bose noge pobole topole.**

**Crvenoarmejac, hrom i pospan čiča,
Mršti čelo, spominje zlu kob,
I važno nešto o Budjonom priča,
I kako crveni obraniše Perekop.**

**»A mi ti njega... tres! pa tres! sa svih strana ...
Buržuja t o g ... kojega ... na Krimu ...«
A javor mršti uši dugih grana
I ženske uzdišu u nijemu polutminu.**

**Padinom se spušta seoski komsomol,
I uz harmoniku zdušno, neposredno,
Pjeva agitke Demjana Bednog,
Vedrim kliktanjem zaglušujući dol.**

**Tako, zemljo!
I koga sam se vraga
U stihovima drao kako zemlji služim?
Moja poezija ovdje više nikom nije draga,
Pa ni ja sam, mislim, nikom nisam nužan.**

**Pa šta sad?
Zbogom, zavičaju!
I onim što ti dadoh — ja sam zadovoljan.
Mada mene danas ne pjevaju —
Ja sam pjevao kad kraj moj bješe bolan.**

**Ja primam sve.
Sve primam za domaju.
Krenut ću po naznačenom tragu.
Dušu svoju dajem oktobru i maju,
Ali nikom ne dam liru svoju dragu.**

**Neću da je dam u tuđe ruke,
Ni prijatelju, ni majci, ni ženi.
Ta ona samo meni povjeri svoje zvuke,
I svoje nježne pjesme pjeva samo meni.**

**Cvati, mladosti! I zdrava budi!
Ti imaš svoj život i druge pjesme neke.**

**A ja ću otići da beskonačno bludim
I buntovničku dušu smirim znavijeke.**

**A1 čak i onda
Kada sva planeta
Zaboravi na mržnju plemena,
Kad stihne žar i nemir usijan —**

**Opjevat ću svim bićem
Jednoga poeta
šesti dio zemlje
S imenom kratkim — »Rusija«.**

1924.

RUSIJA KOJA NESTAJE

Mi se još ne možemo snaći,
Mi, pitomci lenjinske pobjede,
I nove pjesme
Pjevamo na stari način,
Ko što nas učiše bakice i djede.

0 drugovi!
Kakav rascjep u toj zemlji,
Kakva bol u ovom vrij enju svježem!
Znači zato se prohtjede i meni
Da zasukanih hlača
Za komsomolom bježim.

Ne krivim ja za tugu one koji mriju —
Pa gdje da starci trkom
Za mladim svijetom krenu?
Ko nežnjevena raž nek ostanu da gnjiju
Na korijenju i polako venu.

1 ja, čak ja,
Ni star, a niti mlad, —
Poslužit ću ko gnoj za novi dan.

**Ne navodi li zato na me ponekad
U krčmi plač gitare sladak san?**

**0 draga gitaro!
De sviraj pjesme znane!
Ciganko, de sviraj, tako sviraj,
Da ne mislim na otrovane dane
Bez ljubavi, bez nježnosti, bez mira.**

**Ja sovjetsku vlast okrivljujem
1 uvrijeđen sam, jer me čudi
Što svoju vedru mladost ne doživljujem
U borbi drugih ljudi.**

**A što doživljujem?
Doživljujem tek rat,
A mjesto pjesama
Slušao sam grohot kanonada.
Zlatokos, možda zato sad
U jurnjavi planetom s nogu spadam.**

**Ali ja sam ipak sretan.
Burni me mlat
Jedinstvenim dojmom obdari potom.
Vihor mi pretvori život u cvat
Izvezen zlatom i ljepotom.**

Ja nisam novi čovjek!
Što da se krije?
U prošlosti sam jednom nogom još i sada;
I u želji da stignem željezni vijek
Druga mi kliže i padam.

A postoje drugi ljudi,
To je
Soj čija bijeda nema kraja;
Ni krivi ni dužni — stoje
Izvan vremena i događaja.

Ta ja ih znam
I kao da ih gledam:
Oči tužne ko u krava.
Od sitnih briga utvrđenog slijeda
Krv im pljesnivi ko mlaka mutnjikava.

I tko da baci kamen u tu mlaku?
Ostavite!
Bit će samo smrada.
Sami sobom pomrijet će polako
I sagnjiti ko šuškor listopada.

A ima onih drugih —
Koji vjeruju,

**Uznemireni, sve ih zanima,
I u budućnost poglede usmjeruju,
I govore o novim danima.**

**Osluškujem. U misli vidim gdje ta
Seoska golotinja sve sudi, do sitnica.
»Nama je po čudi vlast Sovjeta ...
Tek da je nešto čavala ... I cica ...«**

**0, malo treba bradonjama tim,
Što znaju tek
Za krompir, raž i zob.
Pa što se ja tada noću pakostim
Na svoju zlosretnu i gorku kob?**

**Zavidan sam onima
Što ustraju u boju
U obrani ideje uzvišene.
A ja što slomih mladost svoju,
Ja više nemam niti uspomene.**

**0 kako mi je žao!
Da, strašno mi je žao!
Iznenada u procijep uzan padoh.**

**A mogao sam dati
I više no što dadoh,
I što sam tek od šale dao.**

**O draga gitaro!
Zasviraj pjesme znane!
Ciganko, de sviraj, tako sviraj,
Da ne mislim na otrovane dane
Bez ljubavi, bez nježnosti i mira!**

**Ja znam da vino tugu ne ubija,
A niti duši zdravlje vraća
Bijeg pred nečim težim.
Znači zato tako želim i ja
Da zasukanih hlača
Za komsomolom bježim.**

1924.

PISMO ŽENI

Vi pamтите,
Vi, naravno, sve pamтите,
Kako sam stao
Do zida, uz vratnice,
A vi se ushodali sobom, plamtite,
I nešto mi resko
Sipate u lice.

Govoraste tada
O rastanku, jer patite
Od boli što vam zada
Moj život, lud i mlad;
Vi treba da se posla latite,
A moj je put —
Sve dublji, dublji pad.

O najdraža!
Niste me voljeli.
Vi niste znali da sam ljudskim zlom
Zauzdan kao konj i da su boljeli
Zli udarci u hodu skliskim tlom.
Vi niste znali

**Da se ne znam vratiti,
Da mi vidik magla i naš vihor skriva;
Da baš zato patim što ne mogu shvatiti
Kud srljamo i šta se zbiva.**

**Kad smo sučelice —
Ne vidi se lice.
Veliko se bolje vidi s odstojanja
Kad uzavre more nemilice —
Brodu nema opstojanja.**

**Zemlja je — brod!
Ali netko s njom
Iznenada u život novi,
Uz pomaman vihor i uz treštav grom,
Veličanstveno zaplovi.**

**I tko na ovoj zipkoj palubi
Još nije povraćao, vikao ii pao?
Malo tko tu razigralu bi
Oluju podnijeti bez posrtaja znao.**

**I ja sam tad,
Uz urlanja sve grublja,
Ali zrelih, muških shvaćanja,**

**Sišao do na dno potpalublja
Da ne gledam ljudska povraćanja.**

**To dno je bilo —
Ruska krčma, znam.
Nad čaše sagibah se s bolom,
Da sasvim uvraćen i sam
Dokončam se
Alkoholom.**

**O najdraža!
Ja sam vas mučio,
A vama je sjala bol
U umornim očima
Kad sam javno i pred vama bučio
Dokrajčujući se sablažnjivim noćima.**

**No, vi niste znali
Da se ne znam vratiti,
Da mi magla i naš vihor vidik skriva;
Da baš zato patim
što ne mogu shvatiti
Kud srljamo i šta se zbiva.**

**Sad je sve to daleko.
Ja više nisam kakav sam bio.
Niti mislim, niti osjećam po staru.**

**0 prazniku bih istom nazdravio:
Čast i slava kormilaru!**

**Danas mi je
Navala nježnih misli obuzela svijest.
Sjetih se vašeg umora, o moja tugo,
1 evo sada hitam
Da vam javim koju vijest
O sebi, kakav bijah,
Kakav jesam i koješta drugo!**

**0 najdraža!
Reći bih vam rad —
Nisam se u ponor sunovratio.
U sovjetskoj sam se zemlji sad
U najžešćeg suborca prevratio.**

**1 nisam više onaj
Koji bijah tada;
Ne bih vas mučio
Kao prije.**

**Za zastavu slobode
I svijetloga rada
Niti do Lamanchea daleko mi nije.**

**Oprostite...
Ja znam, promijeniste se i vi —
Vaš muž je sada uman, ozbiljan;
Vama se u našem vrtlogu ne živi,
Pa ni ja vam više
Nisam potreban.**

**Živite tako
Kako hoće sreća,
I nad prošlost možda nadneseni.
S pozdravom,
Uvijek vas se sjeća
Vaš poznanik**

Sergej Jesenjin

1924.

MAJČINO PISMO

I ČEGA još
Tog trena da se sjetim,
O čemu još
Da pišem, rad bih znati?
Preda mnom je,
Na mom stoliću sjetnom,
Pisamce
Što posla mi ga mati.

A ona piše;
»Ako možeš, mlače,
Dodi nam za praznik,
Barem sada.
1 kupi mi šal,
A ocu kupi gaće;
Kod nas grdna
Oskudica vlada.

Ja zbilja ne volim
što si poeta,
što se za slavu
Nevaljalu boriš.

**Bolje da si
Od mladih ljeta
Hodio zorom da oreš.**

**Ja sam već stara,
Slaba, puna straha.
A da si ostao kod kuće
Kako sam računala,
Bila bi sad
Uza me već i snaha,
Pa bih u krilu
I unuka nunala.**

**A ti si djecu
Rasijao svijetom,
A ženu si
Mirno drugom dao;
I bez druga, bez doma,
Bez mira, eto,
Glavačke si
U svrtanj krčmi pao.**

**Ta šta je s tobom,
Sine moj mili?
Ti si bio krotak
I svi su zaneseni**

**Tvojom dobrotom govorili:
Kako je sretan taj
Aleksandar Jesenjin!**

**Ali nisi ostvario
Naših nada,
A u dnu duše
Još najviše me muči
Što otac ti
Sve čeka da ćeš sada
Za stihove
Goleme pare vući.**

**Ma koliko
Primao —
Kući slao ne bi.
I zato tako gorko
Pišem, dijete;
Ja dobro znam,
Evo već po tebi:
Ne lijepi se novac za poete.**

**Ja stvarno ne volim
Što si poeta,
Što se za slavu
Nevaljalu boriš.**

**Bolje da si
Ostao ovdje da oreš.**

**A sad, sve pusta tuga,
Ko usred pomrčine.
Ni konja nemamo.
A da si nam ti doma
Imali bi sve.
A kraj tvog uma, sine —
Ti bi bio predsjednik
Volispolkoma.**

**Sigurniji bi bili,
Oslobođeni bijede,
A ti bi mogao
Da umora se riješiš.
Ja bih tvoju ženu
Učila
Da prede,
A ti bi mogao, sine,
Pod starost da nas tješiš!«**

**Ja gužvam pismo,
A bol me stade žeći.
Zar zavjetni moj put
Ne prevlada tu moru?**

**A1 sve što mislim,
Kasnije ću reći,
Sve ću reći
U svom odgovoru.**

1924.

ODGOVOR

0 DRAGA starice,
1 dalje živi tako.
Tvojoj ljubavi
Veselim se i divim.
A1 ipak, ti
Ne shvaćaš baš lako
Šta radim ja
I za što ja to živim.

Sad je kod vas već zima.
Kad noću zasja mjesec,
Ja znam da tebi
I mnogima se čini —
Pod prozorom
Da netko inje trese
S male cremše
U bjelini.

0 rođena!
Pa tko da mirno snije
Pod vihorom što tužno
Cvili u dimnjaku.

Poželiš leći,
A vidiš — krevet nije
Krevet, nego lijes,
A tebe spuštaju u raku.

I poput tisuće
Klerika u sipnji
Pjeva ti opijelo
Oluja-rugoba!
A snijeg poput sitnih
Kopejaka sipi,
A ni drug, ni žena
Ne stoji kraj tvog groba.

Ja iznad svega volim
Proljeće.
Ja volim bujicu
Neomeđena toka.
Gdje svaki iver
Ko lađa polij eće
Kroz prostor
Nesaglediv okom.

Ali proljeće,
Toliko drago meni.
Ja revolucijom golemom

**Nazivam!
I samo za nju
Strepim i nju cijenim,
I samo nju
Očekujem i zazivam!**

**A1 ova odvratna
I ledena planeta!
Ta nju ni sunce-Lenjin
Za sad ne otopi!
I evo zato ja,
Bolećivi poeta,
Započinjah skandale,
Uzobijestih se i propih.**

**Ali čas taj stiže,
0 draga, rođena!
1 kucnut će očekivano vrijeme!
Jer evo svatko
Na oružje se diže.
Da jedni topove,
A drugi — pera sprema.**

**Zaboravi na novac,
Zaboravi zlu slavu.
Je li to važno?**

**Pa zar ti to, rode?
Ta nisam valjda konj,
Ili magare, ii krava,
Pa da me
Iz obora mog vode.**

**Izaći ću
I sam kad vrijeme kucne,
Kad bude čas da plane
Planet ovaj stari.
I vrativši se,
Kupit ću ti tuce
Šalova, a ocu —
One druge stvari.**

**A zasad — vihor bjesni,
Ko klerici u sipnji,
Pjeva nam opijelo
Oluja-rugoba.
A snijeg poput sitnih
Kope jaka sipi,
A ni drug, ni žena
Ne stoji kraj tvog groba.**

1924.

BATUM

**BRODOVI plove
XJ Carigrad.
Sja moskovska željeznička pruga.
Je li tome kriva vreva
I ovaj bučni grad —
Svaki dan me mori
Tuga.**

**Daleko sam,
Strašno dalek svima;
Čak ni mjesec
Ne izgleda dalji.
Kapljičastim pregrštima
Zapljuskuju crnomorski
Vali.**

**Svakog dana
Dolazim na molo,
Da ispratim ljude
Meni strane.
Sumorne mi oči motre s bolom
Daljine plave,
Začarane.**

**Možda iz Le Havrea,
Ili iz Marseillea
Doplovi
Jeannette ili Erama,
Da im prisno mahnem
S keja,
Ali njih uopće —
Nema.**

**More miriše
Na paljevinu, gorko.
A možda me se
Miss Mitchell,
Ili Claud sjete,
Negdje tamo
U New-Yorku,
Kad prijevod ovih stihova prelete.**

**Svi mi tražimo
Na ovom svijetu surom
Skrivene tragove
Sto sreći vode.
Ne svijetle li zato,
Ko lampe s abažurom,
I meduze s vode?**

**Zato ja,
Kad strankinju srećem,
Uz škripu škuna
I lađa kraj žala,
čujem glas vergla
Gdje leleče,
Ili udaljeni
Kliktaj ždrala.**

**Je li ona ovo?
Ili nije?
Tko da shvati čudne
Puteve života!
Kad evo trčiš za njom,
Ali ti je
Neki
Plundronja već ote.**

**Svakog dana
Dolazim na molo,
Da ispratim ljude
Meni strane.
Sumorne mi oči motre s bolom
Daljine plave,
Začarane.**

**A drugi se tu
Znaju snaći.
Jer često čujem zvižduk
U kasni noćni čas;
Što znači —
Krijumčar se kroz luku
Šulja vješto kao pas.**

**No carinik nije
U nedoumici.
Neće krijumčara
Spasiti ni tama.
Zato tako često
Odjekuju i hici
Slanim morskim
Obalama.**

**A1 u vraga sto života,
I tko bi ga stigo.
I zato je pun Batum
Plavih šara,
Čak i samo more
Liči na indigo.
Uz smijeh i vrevu
Bulevara.**

A čovjek ima čemu da se
I smije i čudi.
Na svijetu se ipak
Malo diva javi.
Ide stari čiča
Poluludi,
S pjeticom na glavi.

Nasmijem se i sam,
I opet odlazim na molo,
Ispraćujem ljude
Meni strane.
A sumorne mi oči motre s bolom
Daljine plave,
Začarane.

1924.

**ZACIJELILA je moja stara rana —
Ne izjeda mi srce nemir pjani.
Plavim cvjetovima Teherana
Ja je danas liječim u čajani.**

**Sam čajdzija, pleća okruglastih,
Da mu Rus čajani što ne prigovori,
Zdušno me crvenim čajem časti,
Mjesto da me votkom ili vinom dvori.**

**Časti, gazda, ali manje toči.
Mnogo ruža cvate u tvom ružičnjalcu.
A meni već namignuše oči
Kroza crnu feredžu u mraku.**

**U nas djevojke žive bez čuvara,
Ne drže ih na lancu kao kuće.
Rusi uče ljubiti bez para,
Bez lukavstva, bodeža i tuče.**

**Ali njoj, zbog stasa skladno izvajana,
I lica sjajnijeg no što je zora,
Darovat ću šal iz Horosana,
Širaz-ćilim i merdžan s južnih mora.**

**Nalij, gazda čaj, ali jači;
I ne boj se, neću da te slažem.
Ja za sebe, vjeruj, danas jamčim,
A za tebe ne mogu da to kažem.**

**I ne gledaj na vrata, tko će proći,
Znam za vrtni kapidžik u budžaku ...
Nisu mi zaludu namignule oči
Kroza crnu feredžu u mraku.**

1925.

**PRIUPITAH mjenjača danas da li
Mijenja i riječi, da ga molim
Da me nauči da divnoj Lali
Perzijanski kažem nježno »volim«.**

**Priupitah mjenjača danas da li
Zna riječ lakšu no što je miris jelov,
Kako da izrekнем divnoj Lali
Najnježniju od svih riječi — »cjelov«.**

**Priupitah mjenjača danas da li
Zna da plašljiva me riješi nespokoja,
Kako mi je reći divnoj Lali,
Kako da joj kažem da je »moja«.**

**A mjenjač mi odvrati značajno:
»O ljubavi se riječju ne govori,
O ljubavi se tek uzdiše tajno,
A samo oko kao rubin gori.**

**Cjelov nema ime da se piše,
Cjelov nije hladan natpis grobni,
Cjelov kao ruža rumena miriše,
Ko latica na vreloj usni kopni.**

**Ljubav ne traži ni jamstva ni poruke,
Radost kada bukti, a tuga kad trne.
»Ti si moja« mogu reći samo ruke
što podigoše kraj feredže crne.**

1925.

**NIKAD nisam bio na Bosporu,
Ne pitaj me za taj dalek raj.
U tvom oku, sedefastu moru,
Vidio sam njegov sinji sjaj.**

**Nisam vodio u Bagdad karavane,
Prodajući svilu ili knu.
Sjedni, divno, tankostruko lane,
Da u tvome krilu uživam u snu.**

**Koliko puta treba da ponovim —
Ostavlja li u tebi ma kakav trag
To što u nas, u Rusiji, ja slovim
Kao pjesnik znamenit i drag?**

**U duši čujem žalobnu šarmanku,
I lavež pasa, vidim zvjezdan sjaj.
Pa zar ti ne želiš, Perzijanko,
Da vidiš taj daleki, plavi kraj?**

**Nisam amo došao od čame:
Dozvaao me tvoj nevidljiv lik.
Labuđe me ruke obujmiše same,
Ko dva krila, kao dvogub krik.**

**U sudbini davno spokoj tražim,
Mada ne kunem ni prošli život svoj.
Ispričaj mi nešto sad i kaži
Sve o svojoj zemlji veseloj.**

**Srkom zaborava istjeraj svu tugu
Harmonike iz mog srca sad,
Da sada ne mislim na onu drugu,
Sa sjevera, na bol, na zlo i jad.**

**I mada nisam bio na Bosporu,
Izmislit ću za tebe taj raj.
Jer u oku tvome, ko u moru,
Uzbiba se plavičasti sjaj.**

1925.

U HOROSANU stoje takve dveri
 Te prag im zasut ružama sav gori;
 I tamo živi zamišljena peri.
U Horosanu stoje takve dveri,
A1 ne bje dano da ih ja otvorim.

Moje ruke dovoljno su jake,
Kosa sja od bakra i od zlata;
Perin glas je nježan, riječi lake.
Moje ruke dovoljno su jake,
A1 ne mogoh otvoriti ta vrata.

Zaludu ljubav odvažna i snaga.
Čemu pjevam? čemu čežnja sva ta?
Ako nije ljubomorna Saga,
Kad ne mogoh otvoriti vrata,
čemu ljubav, odvažnost i snaga?

U Rusiju treba da se vraćam.
Perzijo! Zar odoh, divni kraju?
Bespovratnim rastankom da plaćam
Svoju ljubav prema zavičaju?
U Rusiju treba da se vraćam.

**Do videnja, peri, do videnja.
Ne otvorih vrata, to ne tajim —
A1 dala si mi dragu bol otkupljenja
Da o tebi pjevam u domaji.
Do videnja, peri, do videnja.**

1925.

O LUDO srce, ta miruj.
Sve nas već obmanu sreća;
Od sućuti bol biva veća ...
O ludo srce, ta miruj.

Po krošnji kestena pale
Koprene mjesečna čara;
Skriven u čadoru Lale,
Ležim do njenih šal vara.
O ludo srce, ta miruj.

Svi smo mi ponekad mali,
Pa nam se smije i plače.
Svi smo mi ponekad znali
Šta tuge i radosti znače.
O ludo srce, ta miruj.

Vidjeh već mnogo zemalja,
Svuda sam tražio sreću;
No sreća je uvijek sve dalja,
Više je ganjati neću.
O ludo srce, ta miruj.

Nije baš sve pusta nada,
Čeka nas još i srk snage.
Počivaj, srce, bar sada,
Ovdje, uz koljena drage.
Nije baš sve pusta nada.

Možda od nas usud svrati
Lavinski tok svojih struja,
Pa će nam odgovor dati
Na ljubav — pjesmom slavuja.
O ludo srce, ta miruj.

1925.

KACALOVljevu psu

**DAJ mi šapu, Džim, za sretan put.
Takve šape ne vidjeh od rođenja.
Daj da lajemo na mjesec žut
I tiho veče spokojna smirenja.
Daj mi šapu, Džim, za sretan put.**

**No, nemoj da se ližeš, lijepi moj.
Bar ono što je sasvim prosto shvati.
Jer što je život, ne zna mozak tvoj,
I ne zna čime treba da se plati.**

**Gospodar tvoj znamenit je i drag
I mnoge goste prima svakim danom,
I svatko želi uz osmijeh da ti blag
Niz baršunastu dlaku prođe dlanom.**

**Na pasju, ti si zbilja vraški lijep,
I tako drag čim kakvo znano lice spaziš,
Te za sve drugo oko sebe slijep,
Ko pijan drugar voliš da se maziš.**

**Moj dragi Džim, koliko li je njih
Već prošlo kroz tu raskoš otmjениh salona,
No ona, tiha, tužnija od svih,
Da nije možda dolazila ona?**

**Jer doći će, a ti joj tad u zjene
Ustremi pogled, mjesto mene, živ,
I nježno lizni ruku, mjesto mene,
Za sve što jesam i što nisam kriv.**

1925.

**IDEM niz dolinu. Na zatiljku kepi.
Na osmagloj ruci rukavica meka.
Zažara se rasu daleko po stepi,
Široko se plavi tiha rijeka.**

**Bezbržan sam momak, šta mi treba!
Tek da slušam pjesme — srcem im se glasam,
Tek da struji laka hladovina s neba,
Tek da uvijek tako mladenački stasam.**

**Izaći ću na put, stati uz otkose;
Koliko slikovitih moma i momaka!
Nešto šapću grablje, nešto zvižde kose.
»Čuj, pjesniče, šta si, muško ili zjaka?**

**Na zemlji je ljepše. Sidi sa oblaka.
Voliš li doline, voli rad i mar.
Znaš li što je selo, jesi 1* sin seljaka?
De, razmahni kosom, pokaži svoj žar.«**

Ah, pero nije kosa, niti zamah tačka —
A1 se kosom pišu reci diljem svijeta.
Ispod ljetnog sunca i ljetnog oblačka
Čitaju ih ljudi snova svakog ljeta.

K vragu, skidam svoje englesko odijelo.
Deder, dajte kosu, pokazat ću vam sad —
Jesam li ja vaš i znam li šta je selo,
Cijenim li ja spomen na selo i rad!

Sta su za me jame, šta li izbočine!
Lijepo li je kosom niz magličav dd
Izvoditi travne retke uz vrzine
Jednostavno da ih štiju konj i vo.

Ti su reci pjesma i riječ, ona prava,
Ispuni me stoga čudna radost neka,
Jer njih pročitati može svaka krava,
Oduživši se toplim muzlicama mlijeka.

1925.

**ČUJEŠ — sane jure, čuješ — jure sane.
Divno je nestati s dragom u poljane.**

**Vjetrići se plahi u kovitlac gone,
Po goloj ravnini praporčići zvone.**

**Ej, vi sane, sane! Konjicu moj vrani!
Negdje na poljani klen zaigra pjani.**

**Jurnut ćemo k njemu, zapitati — što je?
I uz troretku zaplesati sve troje.**

1925.

**MODRIKASTA suknja. Oči plavetne.
Ne povjerili dragoj tajne zavjetne.**

**Zapita me draga: »Vijori li već?
Da se prostre krevet i naloži peć?«**

**Odgovorih dragoj: »Danas na sav svijet
Netko prosu s neba sitan bijel cvijet.**

**Samo prostri krevet i naloži peć;
Srce i bez tebe ćuti vihor već.«**

1925.

**VIJORI snijeg u vjetru i buri,
Po polju trojka nečija juri.**

**Juri na trojci nečija mladost.
A moja sreća? A moja radost?**

**Sve nekud nesta pod vihornom vojkom
Evo baš takvom mahnitom trojkom.**

1925.

**MJESEČNA noć, sav svijet modar;
I ja bijah mlad i lijep i bodar.
Sve jurnu kraj nas ko bljesak čuda,
Tko to zna kamo ... tko da zna kuda ...
Omlača srce, zgasnuše oči...
O modra srećo! Mjesečne noći!**

1925.

**NEMOJ likovati, nemoj da se smiješ.
Ja sad volim drugu, do tebe mi nije.**

**Ta i ti znaš sama, priznaj makar sebi,
Niti tebe vidim, niti dođoh k tebi.**

**Samo prođoh mimo, pa sam usput htio
Zirnuti kroz prozor, otvoren je bio.**

1925.

MEĆAVA plače ko ciganske gusle.
Dražesno djevojče, zlosmjesne usne,
Zar ja ne strepim od pogleda plava?
Mnogo bih htio. A sve mi badava.

Toliko smo slični, a strani toliko —
Ti tako mlada, ja na sve sviko.
Mladosti sreća, meni uspomene
Kad mećava noć u snijeg odjene.

Bura mi svira — ljubav to nije.
Tvoj osmijeh mi srce olujno vije.

1925.

* * *

**KAKVA vijavica, davo da je nosi,
Krov obija bijelim čavlicima kosim!
Ne bi bilo strašno kad me sudba ne bi
Lakovjernim srcem prikovala k tebi.**

1925.

* * *

Z AVI JANA polja, mjesečina bijela.
Naš kraj prekri tuga mrtvačkoga vela.
To od suza bijelih breza šuma sja.
Tko to ovdje umre? Ne bjeh li to ja?

1925.

**BIJEDNI pišče, i ti težiš da se
Mjesečina pretoči u stih?
Već odavno se moje oči gase
S ljubavi i noći pijanih.**

**Ah, mjesečina rastalila tamu —
Boli oštra svjetlost, boli mrak ...
Stavio sam sve na pik-damu,
A odigrah karo-asa, kažnjenički znak.**

1925.

CRNI ČOVJEK

PRIJATELJU,
Bolestan sam, bolestan veoma!
Ni sam ne znam odakle ta bol.
Zviždi li to vjetar
Praznim, pustim poljem kraj mog doma,
Ili, kao vjetar šumsko lišće u septembru,
Ogoli mi mozak alkohol.

Moja glava krili ušima
Ko ptica u letu.
Na vratu-nozi jedva
Životari svoj dan.
Crni čovjek,
Crni, crni,
Crni čovjek
Sjedi mi na krevetu,
Crni čovjek
Svu noć lomio mi san.

Crni čovjek
S prstom preko gnusne knjige sriče slova
I kao monah nad mrtvacem
Unjka slogove u sipljiv dah,

**Pa mi štije život
Nekog probisvijeta i nitkova
I u dušu cijedi bol i strah.
Crni čovjek,
Crni, crni.**

**»Slušaj, slušaj, —
Mrmljati je stao —
Ta je knjiga puna najdivnijih
Namisli i žara.
Taj čovjek
Je živio
U zemlji najodvratnijih
Lopova i opsjenara.**

**U prosincu snijeg je u nas
Vraški čist, da bola;
Vijavica-prelja
Razigrano prede.
Taj čovjek bješe vragolan i lola,
Nadaleko znan
Pustolov prvog reda.**

**Bio je krasan,
A i poeta;
Mada s neznatnom —**

No okretnom snagom.
I neku je ženu od preko
četrdeset ljeta
Zvao djevojčuricom
I svojom dragom.

Sreća — reče — to je
Spretan um i vješte ruke.
Sve su nespretne duše
I nesretne, tako bješe i jeste.
Pa ništa zato
Što mnogo muka
Donose krive
I lažne geste.

U buri, oluji,
U životnoj mlakosti,
Kad izgubiš sve
I potoneš u sjetu,
Praviti se jednostavnim i radosnim
Najveća je umjetnost na svijetu.«

»Crni čovječe!
Dosta, to me smeta!
Ne čeprkaj, jaružaru,
Ne zanovijetaj.

Ne marim za život
Razvratnog poeta!
Drugom ti to nekom
Čitaj i pripovijedaj.«

Crni čovjek
Upro u me oči tupe.
Na vjeđe mu plav
Izbljuvak pao —
Kanda želi reći
Da sam tat i lupež,
Da sam besramno i vješto
Nekoga okrao.

Prijatelju,
Bolestan sam, bolestan veoma!
Ni sam ne znam odakle ta bol
Zviždi li to vjetar
Praznim, pustim poljem kraj mog doma,
Ili, kao vjetar šumsko lišće u septembru
Ogoli mi mozak alkohol.

Studena noć.
Na raskršću tišina.

**Stojim sam uz prozor.
Ne čekam ni gosta ni druga.
Ravan prekri neka
Sipka, vapnena bjelina;
Stabla kao crni konjanici
Stigli u vrt s puta duga.**

**Plač zloguke ptice
Noć odnekud prene.
Drveni konjici
Siju kopitasti kucaj.
I opet onaj crni
Sjeda pored mene,
Pripodigne cilindar,
Nehajno zabaci frak i zakašljuca.**

**»Slušaj, slušaj! —
Hriplje, pilji mi u lice,
Hoće da sve bliže
K meni se privuče —
Nikad ne vidjeh
Da propalice
Tako bespotrebno glupo
Besanice muče.**

Ah, molim možda nije!
(Kriv je mjesec s nebosklona!)
Šta još treba u drijem
Upalom svjetiću?
Možda će, punašnih bedara,
Potajno pristići »ona«,
Da joj čitaš svoju trulu
Liriku, poetiću?

Ah, volim pjesnike!
Čudna mi svijeta.
U njih uvijek nalazim
One priče opće, neizbježne —
Kad bubuljičavoj licejki
Dugogrivi kreten
Govori o svjetovima
Izmožden od strasne čežnje.

Ne znam tačno, zaboravih,
U nekom selu — moguće
Gdje Kaluška svršava.
Ili Rjazanjska počima —
Živio mališan
Iz proste seljačke kuće,
Zlatokos,
A s plavim očima ...

**I sad je već velik,
Pa još i poeta,
Mada s neznatnom,
No okretnom snagom;
I neku je ženu od preko
Četrdeset ljeta
Zvao djevojčutom
I svojom dragom.«**

**»Crni čovječe!
Gost si zbilja gadan.
Svi te znaju kao hulju
I ubicu.«
šćepah težak štap,
Razjaren i jadan,
Da mu smrskam nos
I gubicu ...**

**Zgasnu mjesec,
U oknu dan se riše.
Jao, noći, što uradi!
Što li je to mrčalo?**

**Stojim u cilindru.
Nigdje nikog više.
Sam sam, sam ...
I razbijeno zrcalo.**

1925.

* * *

DO viđenja, dragi, do viđenja;
Ti mi, prijatelju, jednom bješe sve.
Urečen rastanak bez našeg htijenja
Obećava i sastanak, zar ne?

Do viđenja, dragi, bez ruke, bez slova,
Nemoj da ti bol obrve povije —
Umrijeti nije ništa na ovom svijetu nova,
A1 ni živjeti baš nije novije.

1925.

**SNUŽDENI moj klene, klene ledni, je li,
Što si stao zgrbljen u taj vihor bijeli?**

**Vidio si nešto, načuo, zacijelo?
Kanda si u šetnji napustio selo,**

**Pa se, noćobdija, sišavši na cestu,
Svalio u zapuh, sledio na mjestu.**

**I ja ti se noćas sve nekako klatim,
S pijanke ću teško da se kući vratim.**

**Sad baš susreh vrbu, spazih bor u smetu.,
Uz vihor im pjesmu zapjevah o ljetu.**

**I sam se sebi činjah sličan takvu klenu,
Ali još zelenu, a ne sasušenu.**

**I, pijan ko klada, ja u jednom trenu
Zagrlih i brezu, kao tuđu ženu.**

ČEMU pogled prijekoran i šutljiv,
Ja ne krijem svoj prezir prema tebi.
A1 mio mi je pogled tvoj čeznutljiv
I krotkost lukava, sama po sebi.

Da, ti se činiš podatljivom žrtvom;
Pa hajde, rado ću te gledati sa strane
Ko lisicu kad se pravi mrtvom
Da lakše lovi gavrane i vrane.

Pa ništa, lovi, ne otklanjam kušnju.
Tek da i tvoj žar u tome ne zgasne?
Na moju su ohladnjelu dušu
Srljale već mnoge takve, strasne.

Ne volim te, draga, što da skrivam;
Ti si samo odzvuk, sjenka, avet.
Nad tvojim licem ja o drugoj snivam,
U koje su oči — čista plavet.

**Mada nije krotka, ja je cijenim,
Ako je i hladna, naoko, doduše,
Ona svojim hodom uzvišenim
Isprevrnu me svega, do dna duše.**

**I takvu ćeš teško zasjeniti, mala,
Čovjek protiv volje čini sve što traži,
A ti mi u srce nisi urezala
čak ni ljubavlju zaodjevene laži.**

**Uz sav svoj prezir prema tebi, mila,
Ja sam zbunjen, priznajem, al znam —
Kad pakla ili raja ne bi bilo,
Čovjek bi ih izmislio sam.**

1925.

**PA ti mene ne žališ, ne ljubiš;
Zar sam tako ružan ili stran?
Sklapaš oči, dah u strasti gubiš,
Spuštaš mi niz rame vreo dlan.**

**Ti se smješkaš, mlada, puna draži,
A ja — ni blag, ni grub, već samo tih.
Koliko si ih već ljubila, kaži,
Sjećaš li se usana i ruku sviju njih?**

**Znam, nestali su kao laka sjena,
Ne darnuvši žar tvoj, ludo mlad;
Mnogima si sjela na koljena,
Ko što na mojima evo sjediš sad.**

**Oči su ti pritvorene lako,
I misliš na drugog, kroz polusan.
Ali ni ja tebe ne volim baš jako,
I ja maštam drugo biće, drugi dan.**

**Ovaj žar ne zovi sudbom kletom,
Jer je prolazan a i prazninom zja.**

**Ko što s tobom slučajno se sretoh,
S osmijehom ću, mirno, nestati i ja.**

**A i ti ćeš tada svojim putem,
Carajući tužnih dana mlačan sjaj.
Ne ljubi tek usne neditrute,
Neupaljene samo ne izazivaj.**

**I kada s drugim prođeš, u noć ljetnu,
Šapućući riječi koje i ja znam,
Možda i ja izađem u šetnju,
Pa se sretnemo — vas dvoje i ja sam.**

**Prisno stisnuvši uz drugog pleće,
Oborivši oči nemirne spram tla,
Tiho ćeš mi reći: »Dobro večer!«
»Dobro večer, miss!« odvratit ću ti ja.**

**A neće nas proći drhtaj sreće,
Hladnu dušu ništa neće ganuti. —
Tko je volio, taj zavoljeti neće,
Tko izgorje, taj neće planuti.**

1925.

ANA SNEGINA

ANA SNEGINA

1

**RADOVO, to jeste, naše selo,
Kućeraka na broju dvjesta.
No svakom se došljaku, zacijelo,
Dopalo to naše mjesto.
Bogati smo šumom, a i vodom.
Ima pašnjaka i polja;
A topola pod tim svodom
Koliko te volja.**

**Ne velim da baš svega ima,
No ljudi ipak sretno žive.
Na svakoj kući krov od lima,
Uz kuću gumno, vrt i njive.
U svakoga bojena okna,
0 prazniku meso i kvas;
1 okružni bi pristav često skokno
U goste zato svakom od nas.**

**Daću smo redovno davali,
No sudac grozni — špan, taj lupež,
Na daću redovito navali**

Po mjeru brašna još i krupe.
Pa da se spasimo tog jada,
I taj bi višak, teška srca, dali.
Ta vlast je zato vlast — jer vlada,
A mi smo narod, priprost, mali.

No svi smo ljudi — grešne duše.
U mnogih je pogled — sječivo.
Iz susjednog sela, Kriuše,
Seljaci nas gledahu krivo.
Da, teško se u njih tavoralo —
I pola je sela, bez blaga,
Jednim jedinim plugom oralo,
S parom iznemoglih raga.

I otkud tu šta dobra steći?
Sva sreća što si i živ, kume!
Te potajno stadoše sjeći
Drva iz naše šume.
Jednom smo se tako srel...
Za sjekire oni — a i mi.
Od zveka i škrguta ocjeli
Znoj nas probi, onako zimi.

I mrtvih je gdje bradve sjeknu.
Kriva jedna a i druga strana.

Kad netko od njihovih jeknu,
I na mjestu ubije špana!
Mi onda zbor, a svi se vade,
I beskrajne raspre se vode.
Pa sud. Onda lanci i klade,
I deset ih u Sibir ode.
Sve odonda tu nered vlada
I plamti i gnjev i ljubomor.
Tri godine uzda sa sreće spada,
A bjesni i požar i pomor.«

*

I takve mi žalosne vijesti
Moj vozar preo čitav put.
A ja baš krenuh da se smjestim
U kakav tih radovski kut.

Svu dušu mi razdre bijes rata
Rad meni stranih interesa;
Ja srljah na vlastita brata
I gađah u bliska tjelesa.
Shvatih da sam lutka za lopove
Što se negdje iza nas kriju
I zauvijek ostavih topove
I odlučih da stihom se bijem.
Bacih pušku i oružje kledo,

**Lažne se »šare« dočepah,
I tako pripremljen, eto,
Sedamnaestu godinu dočekah.
Sloboda se propela silno.
U vatri i dimijivu vonju
Zemljom je vladao nasilno
Kerenski na bijelu konju.
Rat »sve do kraja«, »do slave«.
A opet su raj, ko prije,
Paraziti i sveštene glave
Slali na frontu da mrije.
Ja odbih i nož i ubojstvo ...
Uz riku bombi i merzera
Izabrah drugo herojstvo —
Postadoh prvi od naših dezertera.**

*

**Hladnoća škripi i štipa,
Cesta je dobra i bijela.
S mjeseca zlato se osipa
Na snene daljine i sela.
»No, evo i našeg Radova -
Promrmlja vozar —
Evo i kuća!
Nisam badava svog jadova
Zobio da bolje vuče.**

**No, dat ćeš, građanine, na čaj.
A, k mlinaru želite?
Važi!
Za dalek podvoz taj, znači,
Ja zbilja čak premalo tražih.**

**Dajem četrdeset.
»Malo!«
Dodam još dvadeset.
»Još petak!«
Kakav odvratan mali.
A malom je trideset ljeta.
»Pa šta je to?
Imaš li duše?
Pa to je već pljačkanje, znaš?«
A lupež će, nimalo smušen:
»Ljetos nam podbaciraž.
Još deset u sitnom da date,
Bar šest, za društvo na putu;
U vaše ću zdravlje trgnuti zato
Usput u krčmi pokoju ljutu.**

*

**I evo pred mlinom sam ...
Jeljak
Obasjali svici ko svijeće.**

Stari moj mlinar, veseljak,
Ni dvije da suvisle reče:
»Serguha! Ma ti li si?
Gdje si?
Ti promrznu? Ozebe, jadan!
Stara, de brzo donesi
Vruć pirog i čaj, on je gladan!«

Travanj je malokad studan,
A kamoli posljednjih dana.
Suton bješe zamišljeno čudan
Ko osmijeh voljenih usana.
Mlinar me stade tresti i klimati
Ko medvjeda, od veselja.
A ipak, divno je imati
U teškom času prijatelja.
»A otkuda? Zadugo?« —
»Godinu dana.«
»E, onda uživaj po volji!
Ljetos je gljiva i ribiza rana
Da cijela se Moskva zadovolji.
A divljači, brate, strahota;
Sama pred pušku ide da pogine.
I zamisli samo ...

**Ne vidjesmo te
Bit će pune četiri godine ...«**

**Razgovor presta...
Do pred noć
Popismo samovar čaja.
Ogrnem ovčiju bundu ko nekoć
I idem na sjenik, do staja.
Idem kroz baštu, bujnu, široku,
A lice mi jorgovan šiba.
I kako je drag mom umornom oku
Taj porušen plot od šiba.
A nekoć, baš pored tih vrata,
Bješe mi šesnaest, znam sve,
Djevojče s bijelim velom o vratu
Nježno mi šanulo: »Ne.«
O dragi, o daleki sni...
Još živi taj lik i taj glas ...
No u to smo doba voljeli svi,
A malo su voljeli nas.**

No šta je? Ustaj, Serguša!
 Stara ti još u svanuće
 Napekla pogača da kušaš
 Još dok su svježe i vruće.
 Ja ovaj čas idem od kuće.
 Vlastelinki Sneginoj...
 Sretne sam ruke,
 Ulovih za nju baš juče
 O podne prekrasne šljuke.«

0 zdravo, ti, zoro života!
 Ja ustah i odoh da vršljam.
 Rosna tek maglica omota
 Jabuku bijelu i bršljan.
 1 pomislih:
 Kako je krasna
 Ta zemlja
 I čovjek njen, radnik.
 A koliko rat stvori slijepih,
 Bogalja i nakaza jadnih.
 A koliki mrtvi već leže!
 A kolike isto još čeka!

**I ćutim gdje lice mi steže
Grč bola i groznica neka.**

**Ne, ne!
Zaludu me šalju.
Zar zato da gad neki za to
Baca vojniku-bogalju
Milostinjski sitniš u blato!**

**»Dobro jutro, starice bako!
Nešto mi oslabi, što je?«
Kroz kašalj gluh čujem polako:
»Od briga, od zla, dijete moje.
Ni u nas nema mira, rode.
Sam trulež, rasulo cijelo.
Pravi se ratovi vode —
I nasrće selo na selo.
I sama sam čula, još lani,
Da se tuku na sve strane:
Sad Radovljane Kriušani,
Sad Radovljani Kriušane.
To znači, svud nered vlada.
Pa svrgoše cara ...
Lude...
I evo, sve bije sada
Naše brzoplete ljude.**

Otvoriše zatvore, jeste,
Zločincima daju slobodu.
Sad su ih pune sve ceste,
Sve same lopovske duše;
U zatvor ih valja odvući.
I oni čak ... iz Kriuše _____
Nikako jednom da odu.
I opet se vratiše kući.
U njih je neki Ogloblin, Pron,
Siledžija, lupež, grubijan,
Na svakog ljut i kavgi sklon,
Od jutra do večeri pijan.
Kad otpoče rat, a tome već ima,
Ja mislim, pune tri godine dana,
U jednoj je tuči, javno, pred svima,
Ušicom sjekire ubio špana.
A takvi se sada na tisuće jate.
Ti zlotvori, zločinci iz busije.
Propade Rusija, propade, brate,
Nema hraniteljice Rusije ...«

U sjećanje mi dođe kočijaš moj prost;
Ja uzmem štap i kapu stavim,

**Ko stari poznanik i gost
Odoh da seljacima se javim.**

**Niz plav puteljak poljem vezem
I vidim — u susret mi živo
Moj mlinar tjera lake čeze
Po rahloj zemlji ravnih njiva.
»Serguha! Ta zaboga, bolan!
De stani, moram ti reći...!
Odmah. Da popravim kolan ■—
I zinut ćeš na moje riječi.
A jutros ti meni ni slova!?
Ja Sneginoj pravo ko ludak:
Evo mi, velim, doputova
Mlad neki veseljak i čudak.
(Obitelj mi je dobro znana
Već ima deset ljeta.)
A udata kćerka im, Ana,
Priupita:
— Onaj poeta?
— Pa jest, velim ja, zacijelo.
— Plavokos?
— Plavokos, dakako!
— Valovite kose niz čelo?
— Gospodin, i zabavan jako!
— A kad ono stiže?**

— Nedavno.
— Ah, mamice, on je! Čudo!
Sjećaš se,
Jednom se davno
U mene zaljubi ludo.
Mališan je bio, tih i plemenit,
A sad je ...
Ta vidi...
Evo, mama...
Literat...
Glasovit, znamenit...
I neće bez poziva k nama.«

I mlinar mi, klimnuvši glavom.
Slavodobitno povika glasnije:
»No dobro! Do ručka — zdravo!
A ostalo čuvam za kasnije!«

Ja nastavih put u Kriušu
I trskovcem presijecam travu.
I ništa mi ne tace dušu,
Baš ništa ne pomuti glavu.
Pronose se mirisi meki,
U mislima pijano klupko ...
O da mi je sada bar neki
Romančić sa soldatušom ljupkom.

No, evo Kriuše...
 Tri ljeta
 što ne vidjeh krovove znane.
 Kanda sam jorgovan cvjeta
 U ove jorgovanske dane.
 Ni laveža nigdje, ni kera...
 I šta tu za čuvanje ima?
 U svakog tek trošan kućerak
 I u njemu peć i tronožac klimav.
 I spazim ispred kuće Pronove
 Seljake gdje glasno, na pragu,
 Pretresaju zakone nove
 I cijene raži i blagu.
 »O, drugovi, zdravo!«
 »Ej, lovce!
 Zdrav bio, zdravo!
 Sjedni tu k plotu!
 I poslušaj, bezbrižno momče,
 O seljačkom našem životu.
 No, što je u Piteru novo?
 Ti ministre poznaš, zacijelo?
 Jer sretan si ti neki čovo,
 I kulak i dušom i tijelom.
 No nitko te ne kudi pravo;
 Ta seljak si, naš si ti, druže,

**Jer ti se ne razmećeš slavom,
Ne prodaješ srca ni duše.
Bio si nam marljiv i srodan,
Izvukao se odavle s pravom ...
Reci:**

**A hoće li dati gospoda
Svu zemlju seljaku badava?
Svi viču —
Ne dirajte zemlju, jer sada
Još ne kucnu vrijeme za tebe.
Pa zašto na frontu tada
Ubijamo i druge i sebe?«**

**I svaki me s turobnim smiješkom
U oči gleda, bez riječi;
A ja u razmišljanju teškom
Baš ništa ne mogoh im reći.
Pucketahu daske u stijeni;
I pamtim,
Jedan od njih
Upita: »Tko je to Lenjin?«
A ja rekoh tiho:
»Svi — vi.«**

**SIJASET se glasina proču;
Svi vijećaju, šapuću nešto.
A ja tek od bakice dočuh
Sve redom, i saznah koješta.**

**Jedanput, po povratku s lova,
Legoh na divan od kože;
Magluština močvarna ova
Do samih me kostiju prože.
U groznici drhtah ko prut:
Sad žar — sad led, neprestano.
Taj napadaj prokleta ljut
Odležah četiri dana.**

**Moj mlinar poludje, zacijelo.
I ode
I dovede nekog ...
Ja vidjeh tek bijelo odijelo
I prćast nos izvijen meko.
A potom, kad napad se smiri,
Te mučna zimogrožnja presta,
Tek petoga dana u smiraj
I groznice moje nesta.**

Ustadoh.

I samo što takoh

Kleca'vim nogama pod,

Začuti glas, veseo tako:

»O!

Dobar več, kako ste, rođeni moj!

Davno se ne vidjeh s vama.

Od djetinjstva prođoše ljeta i ljeta —

Ja sam sad otmjena dama,

A vi — evo čuven poeta.

No, sjednimo.

Ne trese vas više?

Promijeniste se i to jako!

štaviš e, čak uzdahnuli krišom

Kad maločas rukom vas takoh.

Da...

što prođe, vratit se neće.

Sve proguta mrak nepovrata.

Voljela sam nekad, u proljeće,

Da posjedim s vama kraj vrtnih vrata.

Te maštasmo skupa o slavi...

I vi ste već stigli svom cilju.

A meni sve izbi iz glave

Oficir mladi, rođen za zbilju ...«

Dok je slušam, pogled mi ostaje
 Ko sleđen uz vitak stas njezin.
 I htjedoh već reći:
 »Dosta je
 De drugi da nademo jezik!«

Ni sam ne znam zašto sam tada
 Lanuo zbunjeno, silom:
 »Da... da ...
 Da, sjećam se sada ...
 Sjednite, baš mi je milo.
 Pročitat ću vam glasno
 Svoj spjev
 O Rusiji krčmi i lola ...
 Iznesen je škrto i jasno,
 U štimungu ciganskog bola.«
 »Sergej!
 Vi ste zli, to me plaši.
 Ja žalim,
 Da znate,
 što pijane izgrede vaše
 Čitava zemlja već znade.
 Ta recite,
 Šta vam se desi?« —

»Ja ne znam.« —
»A tko će to znati?« —
»Zacijelo u vlažnu me jesen
Porodi nesretna mati.« •—
»Do šale vam je?« —
»Vama, Ano, nije?« —
»Volite nekog?« —
»Ne sad.« —
»Pa onda je još čudnije
Ubijati se tako mlad:
Pa cio vas život još čeka ...«
S daljina se nadviše sjene...
Ne znam zašto sam dirkao mekan
Šal i rukavice njene.

Ko klaun grohoće luna.
U srcu mi osta tek sjeta,
A ipak je čudesno puno
Zanosa mladačkih ljeta.

Rastadosmo se kad svanu
S tajnom u oku i kretnjama ...

Postoji nešto lijepo u ljetnom danu,
A po tom nešto lijepo u nama.
A mlinar...
Eh, mlinar moj nemiran!
Izludjeh od njegova mara.
Ugodio gajde pa svira
I s pismima stalno trčkara.
Danas i opet pisamce;
Kanda je ljubavno, smješka se on.

»Dodite,
Davni moj znanče.
S pozdravom

Ogloblin Pron.«

I pođoh.
Evo Kriuše.
Ogloblin pred vratima skače,
Već pijan ko čep, samo puše
I psuje seljake golaće.
»Ej, vi!
Izrodi, golje!
Svi k Sneginoj! ...
Dosta je muke!
Tako i tako, daj polja
Bez otkupa u naše ruke.«

A spazivši mene, ušuti
I načas se prestade jaditi,
I reče mi ogorčen, ljutit:
»Seljake još treba izgraditi.«
»Rad čega si me pozvao, Prone?«
»Pa ne da mi kosiš ii koliš.
Pronaći ću začas i konje,
Pa k Sneginoj ... sa mnom ...
Da moliš ...«
Izvedoš kljuse iz staje.
Na živ kostur to ormu navališe —
Takva raga se s doplatom daje
Tek da je se čovjek kurtališe.
Sitno smo kaskali tako,
Sad bijesni, sad vesela lica...
Uz brijeg i preko jarka, dakako,
Sami smo vukli kolica.

I stigosmo .
Kuća jednokatna, fina,
Tek neznatno nagnuta s lica.
Uzbudljiv me miris jasmina
Dočeka s ogradnih žbica.
Slazimo.
Stresavši prašinu s pleći
Stigosmo do pod terasu

I začusmo žalobne riječi
0 nečijem smrtnom času:
»Plačeš li, ne plačeš — sve je sad kasno. ..
Sad je on hladan, lešina, kćeri...
Cuj, netko kuca, čula sam jasno ...
Ti napudraj lice ...
Otvorit ću dveri...«

1 odeblja žalosna dama
Pripodiže zasun bez riječi.
A Pron moj bez stida i srama
O zemlji
Tresnu, pa dreči:
»Zemlju!« ...—
Sve ponavlja gluho. —
»Da ne bi ti noge još ljubili!«

A ona, kao bez uma i sluha,
Bez znaka života — tek blene.
A onda se k meni okrenu tijelom
Pa upita mene,
Plaho me motreći:
»A vi biste k mojoj kćeri, zacijelo?
Sjednite...
Sad ću joj reći...«

Sad. jasnije vidim, dakako,
Sudbonosni tok onih dana.
Uistinu, ne bje mi lako
Kad spazih nju, zaplakanu.
I shvatih —
Tu se zlo zbililo,
I šutke joj htjedoh pomoći.
»Ubiše ... Borju mog milog...
Idite!
Možete poći!
Vi — kukavni, ništavni stvore.
On umrije ...
A vi ste još tu ...«

No, šta ćeš još od toga gore.
Ne doraste svatko tom zlu.
Taj šamar me tako zabolje
Te rekoh Pronu za one:
»Danas su rdave volje ...
Haj dmo de u krčmu, Prone ...«

U LOVU sam proveo ljeto.
 Zaboravih nju, sav grč muka;
 Uvreda moju
 Okaja gnjeto
 I jadna narikača šljuka.

Ta zemlja je jadna i krotka
 Kad zelen behara i soči,
 I ljeto je tako kratko
 Ko tople svibanjske noći.
 I zore su svježije, rumenije.
 Svud magla se vuče ko pjenica.
 U golom hrastiku sve snenije
 Odzvanja tužan pjev sjenica.

Moj mlinar se smije od uha do uha,
 Sav igra od nekog veselja.
 »Na zečeve hajdmo, Serguha,
 Pa do mile volje strijeljaj!«
 Veseli me i lov,
 Kad ništa već neće
 Da razagna tugu i san.
 Ko mjesec, danas mi pred veče

**Osvanu Pron, mrtav pjan.
»Dr'ugarčino!
Čestitam, častim!
Kucnu nam žuđeni čas!
Čestitam na novoj vlasti!
Uh, sad ćemo po svima — tras!
Sva zemlja je naša od ovog ljeta,
Bez otkupa, borbe i krvi.
U Rusiji zavlada snaga Sovjeta
I Lenjin — komesar naš prvi.
Druškane!
Na bolje kreće!
Evo što inicijativa znači!
Ja malone umrijev od sreće,
A brat mi se pomokri u hlače.
Vjetar dunu, sruši krunu!
Veselije, golube, smjelo!
I prvi ću sada komunu
Uvesti u svoje selo.«**

**Pron ima i brata, Labutku,
Seljačina — zatucan mališa:
Kirkavelj u teškom trenutku,
A inače bezočni hvališa.
Zacijelo ste takve već sreli.
Lažovi do korijena kose.**

**Na grudi dvije medalje bijele
Od japanskog rata još nosi.
Sve češće već, glasa promuklo pjana,
Na krčmarskom pragu sve više:
»Dajte heroju sa Liao Yana
Pokoji četvrtak na piće ...«
A poslije pijan i mamuran
U mahnitoj nekoj žestini
0 predaji Port Artura
Na ramenu susjedu slini:
»Moj prijaško! —
Vikaše —
Petja!
Ja p a t i m... Ne da sam pjan.
Moju hrabrost na ovom svijetu
Znade još jedini Liao Yan.«**

**Takvi se pletu u sve na svijetu.
Bez žulja kroz život se vuku.
1 sad je, jasno, već u Sovjetu,
Medalje drži u sanduku.
No jednako važan se čini
Kad sličan sijedu veteranu
Nad čašom promuklo slini
O Nerčinsku i Turuhanu:**

»Da, braco!
Mi dalje i dalje,
Ni strah da nas u tome spriječi.. <

Medalje, medalje, medalje —
U svakoj mu riječi zveči.
I Pronu se napio krvi;
A Pron — da mu mater i dranje!
A ipak, taj otide prvi
Da popiše Sneginsko imanje.

I uzeše sve na brzinu:
»Ti daj, pa se tuži koliko ti drago!«
Sav majur je stjeran u općinu,
I vlasnice same i blago.

A mlinar ...
Mlinar moj matori
Snegine smjesti u mlinu,
I tako me dokonjak natjera
Da se miješam u tuđu sudbinu.
I opet me zapljusnu prolom ...
Svu noć baš ni na čas da usnem,
Sve promatrah, zgrčene bolom,
A1 strasne i rumene usne.

Sjećam se —
Rekla je bezglasno:
»Oprostite ... ja ne imah prava ...
No muža sam voljela ... strasno ...
čim se spomenem ... pršte mi glava .
A vas sam
Uvrijedila slučajno ...
Ogorčena sam bila ...
Iza toga se neka tugaljiva tajna,
Strast neka preljubna krila.
Ja znam, do te jeseni
Ja bih, dakako,
Uživala svu ljubav vašu ...
A tada biste me odbacili lako
Ko ispijenu čašu ...
I nije vrijedilo ...
Da se nademo ... i nastavljamo ...
To više što bih uvrijedila
U njenim nazorima — mamu ...«

No ja je prekinuh i smjelo
Nad oči joj se sagnuh,
A njeno čvrsto tijelo
Lako se unazad nagnu.
»Recite,
Boli li vas, Ano,

što vam se kuća s6rila?«
A ona je turobno, strano,
Tek pogled oborila ...

»Gledajte...
Svanjiva već.
Zora ko 6ar povrh snijega ...
Ne6eg me sjeća ...
A1 6ega? ...
Ne shvaćam 6ega ...
Ah! ... Da...
To bješe u djetinjstvu plavu ...
U svj etlu proljetnom ... 6istom ...
Sjeli smo skupa u travu ...
A bješe nam 6esnaest istom ...«

A onda me pogleda nje6no.
Pa izvije labu6i vrat,
I re6e, tobo6 hladno, ono neizbje6no:
»Dosta je...
Hajdemo sad ...«

A pred veče ode.
A kamo?
To ne znam, dakako.
Niz ravan putokazi vode
I cesta se pronade lako.

Više ne znam za dalji tok stvari,
Ni za Prona, jer drugi već dan
Ja odoh u Piter moj stari,
Da razagnam tugu i san.

5

O SUROVI, užasni dani!
Tko da opiše sve to, tu hajku?
Ta čule su dvorske dvorane
Onu sočnu vojničku »majku«.

Eh, smjelosti!
Cvatu daljine u miru.
Sad klatež kravama, s hira,
Usred dvorišta na klaviru
Tombovske fokstrote svira.

**Za žito, za krompir i salo
Seljak gramofon kupuje,
Cigaretinu svijenu žvali,
Navija tango i lumpuje.
Od silna profita škrtari,
A psuje kad porez se kroji;
Do ludila misli o stvari
Sto među nogama stoji.**

**A godine
Jure, silovito ...
Seljak se žitoropstva izbavi.
U bocama sagnji strahovito
Mnogo »kerenki« i »pravih«.
Naš hranilac! Kum naš, bača!
Sad vlada i zemljom i stokom;
Za hrpicu zgužvanih »kaća«
Dat će si izbiti oko.**

**No, dobro,
Dosta tog tona,
Podrugljivih i trpkih riječi.
Danas o sudbini Prona
Piše mi mlinar moj rječit;
»Serguha! Za milu dušu!
Zdravo! Zdravo, srećo golema!**

Evo i opet u tu Kriušu
Šest godina kako te nema.
Obraduj!
Odluči se, zaboga!
Osvani kad proljeće mine,
Ovdje se desi toliko toga,
A1 nije za pisanje, sine.
Bura jenjava, ljudi se snašli,
Narod je mira već željan.
Dvaeste godine, znaš li,
Ogloblin Pron je strijeljan.
Rusija...
Pamet joj uzeli.
Vjeruj mi, ne vjeruj, lane
Denikinov odred bijelih
Napade na Kriušane.
Tako i poče sva priča...
A1 takva da premreš od straha.
S urlikom smijeha i kriča
Kozački gad se razmaha.
Baš tad ono bocnuše Pronju;
Labutka se sakri u jarak
Te izade
Tek onda kad kozačke konje
Sakri već bliski šumarak.

A sad pijano grlat se gordi
I sijevka očima kosim:
'Trebalo bi crveni orden
Za smionost svoju da nosim.'
A1 nestade oblačne tmine ...
Mada ni mi ne živimo u raju,
Ti ipak navrati, sine,
Razveseli starca u svom starom kraju.   ..«

*

I evo me opet na putu.
Mjesečna julska noć grije.
Brbljave čeze skakuću
Ni dobro, ni loše — ko prije.

Cesta je prilična. Dahom
Daljina zvoni noć vrela.
Mjesec je zlaćanim prahom
Zasuo okolna sela.
Promiču poklonci i kuće,
Studenci, plotovi, ravnici...
A srce ko nekada tuče,
U onim danima davnim.

**I opet u mlinu ...
Jelik
Obasjali svici ko svijeće.
Mlinar se opet veseli,
Ne zna ni riječi da reče:
»Serguha! Radosti! Gdje si?!
Ti promrznu, ozebe, jadan?
De, stara, de brzo donesi
Vruć kolač i čaj, on je gladan.
Sergunja moj! Zlatni! Slušaj!**

**Izgledaš prilično star...
Odmah ću, za milu dušu,
Da ti uručim dar.«
»Dar?«**

**»Ne...
Naprosto pismo.
Ta ne žuri, dospjet ćeš jošte;
Pred dva ga mjeseca primismo,
Sam sam ga donio s pošte.«**

**Otvaram... čitam ... Naravno!
Ta i tko bi drugi! Ona!
Pismo nebržno, neravno,
I poštanski žig Londona.**

»Živi ste? ... To me veseli...
I ja sam živa, po sreći.
Tako često naš plot sanjam bijeli,
Vrtna vrata i vaše riječi.
Sad sam ja od vas daleko ...
U Rusiji travanj već buja.
I spušta se sumračje meko
Na breze, na jele i bujad.
I dok ja u poruku ovu
Pokušavam bol svoj da kanem,
Vi ste s mlinarom, možda, u lovu
I vrebate, možda, fazane.
Često se u luci nađem,
Pa se veselim i plašim
Kad gledam sovjetske lađe
Gdje crven im barjak maše.
Sad ondje sve buja i vrije.
A meni je jasan moj kraj...
No vi ste mi drag ko i prije,
Ko proljeće, ko zavičaj.«

Pismo ko pismo.
A1 nikada
Od mene takvih izričaja.
Ogrnut ovčijom bundom, ko tada,
Na sjenik svoj idem, do staja.
Idem kroz baštu, bujnu, široku,
A lice mi jorgovan šiba.
Tako je drag mom umornom oku
Taj porušen plot od šiba.
A nekoć, kraj tih vrtnih vrata,
Bješe mi šesnaest, znam sve;
A djevojče s bijelim velom o vratu
Nježno mi šanulo: »Ne«.
O dragi, o daleki sni!
Još živi njen lik i njen glas.
U to smo doba voljeli svi,
A voljahu,
Znači, i nas.

*Batum,
Siječanj*

1925.

BILJEŠKE

Ovdje opet piju, jadaju se, tuku

Čeka — pučki naziv »Izvanredne komisije za borbu protiv kontrarevolucije, sabotaže i spekulacije« iz prvih dana sovjetske vlasti.

Bijedni pišče, i ti težiš da se

»A odigrah karo-asa, kažnjenički znak« — U orig. *Bubnovyj tuz* može značiti i karo-asa i znak koji su kažnjenici nosili na ramenima.

ANA SNEGINA

»I okružni bi pristav često skokno« — U orig. *isprav-nih* — okružni policijski načelnik. Budući da u nas nema sasvim odgovarajućeg izraza, a da se ne produžava stih, uzeta je nešto neodređenija riječ — pristav. Kerenski — Predsjednik Privremene vlade u prvim danima oktobarske revolucije.

Piter — pučko ime Petrograda.

Liao Yan, Port Artur — mjesta ruskih poraza u rusko-japanskom ratu 1904.—1905.

Nerčinsk, Turuhan — mjesta u Zabajkalu, odnosno Jenisejskoj gubemiji, gdje su u carsko vrijeme izdržavali kazne politički kažnjenici.

»Kerenka« — papirnata novčanica iz vremena Privremene vlade Kerenskoga.

»Kaća« — novčanica od sto rubalja s likom Katarine II.

1

• •

*

POGOVOR

POEZIJA SERGEJA JESENJINA

1

Sergej Jesenjin pojavio se u ruskoj lirici neposredno prije prvog svjetskog rata, u vrijeme kada je ruski simbolizam bio već skoro kanoniziran, u svojoj težnji za nezemaljskim svjetovima i pjesničkom apstrakcijom dotrajao, i kada je ruska poezija, umorna od simbolike »vječno ženstvenoga« i »druge obale« Aleksandra Bloka, mitoloških motiva Andreja Beloga i intelektualne poezije Vjačeslava Ivanova, tražila nove putove. I sami najizrazitiji pjesnički predstavnici ruskoga simbolizma bili su već svjesni krize svojih pjesničkih postupaka i ideologije, posebno su bolno osjećali »salonski« karakter svoje poezije i odvojenost, u ovim sudbonosnim vremenima, od »narodnog tla« (o tome posebno govore Blokovi publicistički i epistolarni izričaji!), pa su se priklanjali ideologiji »neonarodnjaštva«, preuzimajući, isprva negirane, Njekrasovljeve tradicije (Andrej Beli: *Pepeo*, 1908), vraćali se temi Rusije (Blok), dok su u isto vrijeme s pojavom »seljačkoga« pjesnika, nove pjesničke škole pokušavale opovrgnuti praksu simbolista svojim vraćanjem konkretno predmetnom svijetu (akmeizam) ili suvremenom urbanističkom izrazu (dio futurista).

U to se upravo vrijeme pojavio u književnim salonima ruske sjeverne prijestonice Sergej Jesenjin. »Kudrav i plav, u modroj rubaški, gunju i čizmama s naborima«, veoma je Gorkoga podsjećao na raz-

glednice jedne ruske slikarice koja je slikala bo-jarsku djecu s jednim te istim licem.«¹ I u doba kada se Moskvom već širio arhitektonski »stil rjus« s pse-udonacionalnim oblicima, u Petrograd je doputovalo nepatvoreno seljače iz Rjazanske gubernije koje je u umornu i »dekadentnu« sredinu ruskih pjesnika unijelo svježi dah svojih metafora u kojima se Jese-njin oslanjao na folklorne motive i seosku viziju svi-jeta.² Uz to ovaj novi pjesnik nije u osnovi remetio već formiranu tradiciju ruskoga simbolizma, već ju je razvijao u novome smjeru, oplođujući muzikal-nost ruskoga stiha ornamentikom preuzetom dijelom iz usmene poezije, naivnom religioznošću, animizaci-jom prirode i zoomorfizmom, koji je vodio izravno prema pjesmama s temama iz svijeta domaćih živo-tinja (*Krava, Pjesma o kučki* — 1915). Upravo u spa-janju tekovina ruskoga simbolizma i stihije usmene poezije ruskoga sela (koja je u rusku liriku prodr-la već u Koljцова, toga začetnika »seljačke« poezije iz prve polovice XIX stoljeća, a valja ovdje naglasiti i poticaje koji su išli od Jesenjinova, nešto starijega, suvremenika Kljujeva³), treba i da potražimo izvore

¹ Maksim Gorki: **Djela**, knjiga XXII, Beograd-Zagreb 1948, str. 189.

² U svojoj autobiografiji Jesenjin ističe: »Seljački sam sin. Ro-dio sam se 1895. godine, 21. rujna (3. listopada po našem kalen-daru, op. A. F.) u Rjazanskoj guberniji, Rjazanskom kotaru . . . Pjesme sam počeo pisati rano, sa oko devet godina, ali svjesno stvaranje pripisujem šesnaestoj-sedamnaestoj godini ... S osam-naest godina čudio sam se, kad sam poslao svoje pjesme u časopi-se, što ih ne štampaju, i neočekivano sam došao u Petrograd. Tamo su me veoma srdačno primili. Prvi što sam ga vidio bio je Blok, drugi — Gorodecki. Kada sam gledao Bloka, znojio sam se jer sam prvi puta vidio živa pjesnika.«

³ Nikolaj Kljujev (1887—1937) pojavio se kao »seljački« pjesnik nešto prije Jesenjina s pjesmama u kojima je izričito idealizirao selo, protivio se »paklu« urbanističke civilizacije, razvijao arhaične i religiozne motive. Poslije Jesenjinove smrti napisao je poemu **Naricaljka za Jesenjinom (Plać po Esenine, 1927)**, koja se, kao i neka druga njegova djela, smatrala »antisovjetskom deklaracijom«.

Jesenjinove lirike kakvu je poznajemo u pjesmama iz predrevolucionarnoga vremena.

Seoska Rusija postala je, od prvih Jesenjinovih nastupa, osnovnom temom njegovih pjesama. »Ovaj lirik ne govori nikada o ženama; on je zaljubljen samo u svoj zavičaj« — pisao je kasnije jedan od njegovih kritičara,⁴ a za prvo razdoblje Jesenjinova pjesnikovanja ovo uvelike i vrijedi. Svoju osnovnu temu — srednjeruskoga zavičaja — Jesenjin je pjesnički oblikovao u antropomorfizmu prirode, koja se često pojavljuje u usporedbama iz crkvenoga kulta (monah — vjetar), sve do razvijene motivike iz vjerskih legendi i mitova, koje se kasnije odricao tražeći od čitaoca da se prema svim njegovim »Isusima, Božjim materama i Mikulama« odnosi kao prema »ba joslovnome u poeziji«, a zapravo je sve te Isuse, Majke božje i svece dovodio svojom metaforikom s neba na zemlju i svrgavao ih već tada s njihovih nezemaljskih visina, te bi mu samo dogmatičari mogli prigovarati zbog vjerske mistike. Međutim tonaliteta ove rane Jesenjinove poezije, koju još nije uzvitala revolucija, zaista je elegičan, s mekano-tugaljivom čežnjom za »nebesima«, ljubavlju prema ruskom seoskom pejzažu u rasponu između divljenja i smiraja tuge, boje su njezine — plava boja neba i zlatna — raži, pa se tako, snagom vizuelnoga djelovanja ove poezije, sama od sebe nameće usporedba sa slikarstvom Fra Angelicovim. Osnovna književna vrsta Jesenjinova u to je vrijeme kratka lirska pjesma u kojoj pjesnik svoj emocionalni doživljaj ostvaruje u metaforiziranom pejzažu, kompozicija je njezina jednostavna, blaga kao i sam doživljaj, ritmika i strofika vezuje se za Bloka, i dalje za ruskoga pre-

* Vladimir Pozner: **Panorama de la littérature russe contemporaine**, Pariš 1929, str. 291.

teču impresionizma — Feta, ali ovu »melodioznost« prekidaju ipak često usklične intonacije koje kao da nam govore o nekoj, još zapretanoj, pobuni, osjećaju osuđenosti i disharmonije. Ovaj se osjećaj vrlo često vezuje za lirski »ja« pjesnikov, koji se već u ovim pjesmama pojavljuje kao »gost slučajni« (**Tamo u snu vječnih tajni...**, 1916) na ovoj zemlji, hodočasnik, luralica, lopov i skitnica, pa se tako vezuje za lirski stav Andreja Beloga u **Pepelu**.

Nova je bila metaforika Jesenjinove poezije, posebno često i naglašeno uspoređivanje prirodnih pojava sa životinjama (Jesen-kobilica rida — češlja grivu, ječi plavi zveket njene potkovice — **Jesen**, 1916), u čemu se Jesenjinov stil nalazio u živom doticaju sa stilom pučkih zagonetki. Ova je posebna značajka novih »slika« što ih je Jesenjin stvarao dovela kasnije, u vrijeme kada su se tražile formulacije novih poetskih programa, i do stvaranja platforme »imažinizma« koju je pisac i teoretski obrazložio ističući u »deklaraciji« primat forme nad sadržajem, »sliku« (**obraz**) kao osnovno u pjesničkoj formi, a sve je to pravdao »slikovitošću« narodnih pjesama i zagonetki u kojima se o mjesecu govori:

***Sivac je more preskočio
A kopita nije zamočio.
Celavi ovan preko modre
preslice gleda.***

U istom je svom manifestativnom članku iz god. 1920. Jesenjin istupio protiv urbanističkoga futurizma Majakovskoga (rusko futurističko slikarstvo smatrao je u deklaraciji »imažinista« iz god. 1919 — kao njezin supotpisnik — »prijevodima Picassa na jezik domaćih jasika«), a posebno protiv dominacije, još naglašenije urbanih, »proletkultovaca«, sukobljavajući

se s njihovim pokušajima da ruskoj književnosti nature tematsku i sadržajnu hegemoniju:

čovječja je duša suviše komplicirana a da bi je se moglo zakovati u određeni krug zvukova bilo koje jedinstvene životne melodije ili sonate.«

Bilo je to već u vrijeme koje je nametalo književnosti nove sadržaje i oblike ma koliko se pjesnici tome odupirali. Vrtlog revolucije povukao je, dakako, sa sobom i Jesenjinovu poeziju blagoga smiraja — da je preobrazi.

2

Revolucija je, imperativnom silovitošću svoga zbivanja, potresla i Jesenjinov poetski svijet a da, zapravo, nije narušila osnovne njegove elemente. Promjene su se, isprva, desile u temi. Jesenjinovom temom prestala je da bude smirena, patrijarhalna, konzervativna Rusija; ona se preobrazila u Rusiju uzvitlanu, dinamičnu, svu u kretanju. Metaforika je, u prvi mah, ostala stara, ali se prilagodila tematskim promjenama.

Oteli se, gospode, raju Pjevam i urličem

govori pjesnik u ***Preobraženju*** (1918), s revolucijom on očekuje »svijetloga gosta« i dolazak zemaljskoga raju, a Rusija je za njega povijesna kategorija — »začetnica Trećega zavjeta« (***Seoski časlovac***, 1918). Razapet između huljenja na boga i njegova svrgavanja (to je »bogoborčestvo« karakteristično i za pre-revolucionarnu liriku njegova suvremenika i, naoko, pjesničkoga antipoda — Vladimira Majakovskoga), s jedne strane, i čežnje za smirenjem u seoskom pejzažu i zoomorfičkim, blagim »nebesima«, s druge,

pjesnik pokušava nadomjestiti staroga boga novim »bogom živih«, namjesto biblijskoga Krista pojavljuje se u njega »Spas«, a biblijski raj postaje Inonijom iz seljačke mašte. Lirsku svoju poemu *Inonija* (1918) stilizira Jesenjin monumentalno s patetičnim intonacijama propovjednika i proročke retorike. Ritam je njezin kompliciraniji, s mnogim kontrastima, a postojana animistička metaforika dopunjuje se ovdje još izrazitije »imažinistikom« preuzetom iz vjerske književnosti i kozmičkim usporedbama koje su tako voljeli sovjetski pjesnici u vrijeme revolucionarnih godina. Crkvena zvona u ovoj poemi »laju«, a pjesnik se prijeti da će »bogu ištipati bradu« i »uhvatiti ga za grivu bijelu« da bi ga »učinio drugačijim« nego što jeste. Njegove pak prijetnje simbolu industrijske civilizacije — Americi (ova simbolika često je prisutna u ruskoj poeziji, pa i kod Bloka i Majakovskoga, ali s drugačijim smislom), u ovoj poemi nagovještaju neke motive kasnijeg, nedovršenog, dramškoga rada *Zemlja nitkova (Strana negodjaev)*,⁵ ali i pjesnikovu pobunu protiv »zakivanja« Rusije u čelik. Međutim i u tom, revolucijom uznemirenom, svijetu Jesenjin se vraća motivu svoje seoske breze i u dijalogu s njom ostvaruje svoje tužne, već elegične, molitve »predjesenjega šuma«, uzdaha i oproštaja (*Zelena frizura...*, 1918), tako karakteristične za vječno sentimentalnoga pjesnika seoske prirode.

Uskoro se ovi motivi razvijaju u bolni tematski niz — propadanja seoske Rusije i njena pjesnika, koji postaje sve više skitnicom, a zatim i »huliganom«. Za ovu tematiku karakteristične su tri male lirske poeme što ih Jesenjin piše već god. 1920: *Ko-* ⁵

⁵ Ova je drama pisana god. 1922—1923, dijelom je nastajala za vrijeme pjesnikova boravka u New-Yorku, a njeni su fragmenti objavljeni u časopisu »Junost«, br. 4, 1957.

bilje lade (Kobyl'i korabli), Ispovijed mangupa (Ispoved' huligana) i Molitva za umrle (Sorokoust). U prvoj od njih revolucija nije više nagovještaj »novoga Nazareta«, već samo divljanje, druga je izraz pjesnikove otuđenosti u gradu, a treća je prožeta tragikom stare, drvene Rusije, koja gine pod udarcima mašinske tehnike, pa u njoj nalazimo one poznate stihove o ždrebetu i lokomotivi koji se tako često prihvaćaju kao sociološki komentar cijelom Jesenjinovu stvaranju, pa i njegovoj ličnoj tragediji, a koji u Gerićevu prijevodu dobivaju ovo zvučanje:

***Dragog li, smiješnog vjetrogonje!
Ta kamo to juri, mrkonjica?
Zar ne zna da žive je konje
Pobijedila čelična konjica.⁶***

Nekada periferijski motivi Jesenjinove lirike: motivi skitnje, otuđenosti od svijeta i propadanja dobivaju tako središnje mjesto u njegovu stvaranju, lirski »ja« pjesnikov postaje osnovnim predmetom, pjesničkoga oblikovanja u liku »mangupa«, »posljednjega pjesnika sela«, a nekadašnjega »vjetrogonje i kokošara« (***žabijaki i sorvanca***) koji rezignira, vjerujući još u prolaznost svoje boli:

***Ništa. Spotakoh se o kamen,
Ali do sutra će mi proći
(Svem živome na ovom svijetu...
1922, prev. D. Cesarić)***

ili u svojoj rezignaciji pomišlja na sudbinu tradicio-

⁶ O ličnom se doživljaju Jesenjinovu koji je ušao u ove stihove opširnije govori u Mariengofovu ***Romanu bez lazi (Roman bez vran'ja***, 1927), koji je i u nas preveden, a Jesenjinovo pismo koje se odnosi na taj doživljaj citira prema rukopisu i Kornelij Zelinski u svojoj studiji (***1 storija ruskoj sovetsoj literatury*** I, M. 1958, str. 379).

nalnog ruskog »strannika«, hodočasnika ili skitnice, koji u ruskoj književnosti i književnom životu ima već određeno mjesto (Njekrasov, Andrej Beli, gorkovski »bosjaci«, Tolstojev bijeg iz Jasne Poljane). Tiho, elegično, lirsko smirenje nalaze ovi motivi u jednom od najpročišćenijih lirskih oblika Jesenjinih — pjesmi *Ne žalim, ne dozivam, ne plačem...* (*Ne žaleju, ne zovu, ne plaču*, 1921), u kojoj su »ispovjednički« motivi protkani usporedbama i mrtaforama što se odnose na prirodu u ocvatanju i opadanju lišća, i ostvareni su u otužnom zvučanju vokala dostojnom najboljih predstavnika mskoga stiha.

U to poslijerevolucionarno vrijeme kada je revolucionarna kosa, što ju je u prvi mah pozdravio i »seljački« pjesnik, naišla na kamen ekonomskih zakonitosti i ustrajnosti sitnovlasničkih htijenja (koja su najžilavija bila na selu), a bajoneta morala biti zamijenjena računicom privrednih planova koji su sve više bili usmjeravani na brzu industrijalizaciju Rusije, Jesenjinova poezija doživljava i dalje promjene u svojoj strukturi. Pjesnik napušta postepeno svoj prijašnji, na barjake cijeloga (neostvorena zapravo) pokreta vješani, »imažinizam«, nestaje prijašnjeg tako karakterističnog zoomorfizma i antropomorfizma, njegovi retorički usklici i pitanja zvuče sada turobno i mračno, u sintaksi se pak pojavljuju česta emocionalna ponavljanja koja daju ono posebno tužno zvučanje, a i stih se dekanonizira, približavajući se slobodnijim oblicima.

Usprkos toj izvjesnoj »prozaizaciji« Jesenjinove poezije, ona je i sada sentimentalna, na mahove čeznutljiva i bolećiva, pa se tako izdvaja iz osnovnih tokova ruske poslijeoktobarske poezije koju reprezentira »bubnjarska«, nekada kakofonična, nekada

podređena publicističkoj »socijalnoj narudžbi«, poezija Majakovskoga, postakmeistička čvrstina i predmetnost lakonskih Tihonovljevihi balada, ili »konstruktivizam« lije Seljvinskoga i suradnika almanaha koji je nosio karakteristični naslov »Biznes«.

»Ovo je možda jedini pjesnik u svojoj generaciji koji predstavlja ženstveni elemenat ruske poezije. U razdoblju kad čak i žene stvaraju muške stihove, kada pjesnici svu svoju pažnju poklanjaju aliteracijama konsonanata, kada lirska poezija podsjeća na bubnjanje bubnjeva, Jesenjin se tuži u rasplinutim stihovima koji počinjavu na muzici vokala« — tako je karakterizirao kasnije Jesenjinov položaj unutar sovjetske lirike početka dvadesetih godina jedan od aktivnih sudionika razdoblja, nekadašnji »serapionovac« — Vladimir Pozner.^{7 8}

Određenu »muškost« ovoj Jesenjinovoj poeziji počeli su međutim u to vrijeme davati vulgarizmi, »huliganski« izrazi koji su postepeno stali zamjenjivati arhaizme i poetske metafore, pa Jesenjina doveli u vezu s futurističkom antiestetikom:

»Isprva crkvenos'avske riječi, hri>lrvo odmjereni seoski presvlaki i isto tako tradicionalni 'seljački Krist'; kasnije — psinke iz prakse imazinista®, koje su bile u suštini isto takav ukras za Jesenjinovu emociju kao što su bile i crkvenoslavenske riječi.«⁹

⁷ Cit. djelo, str. 293.

⁸ Misli se ovdje na pjesnike koji su se okupljali oko Jesenjina, i zapravo davali osnovni ton »imazinističkora« pokretu (Mariengof, Kusikov, Seršenevič), stojeći zapravo vrlo daleko od osnovnih težnji Jesenjinove poezije prvih revolucionarnih godina.

⁹ Jurij Tinjanov: **Arhaisty i novatory**, Leningrad 1929, str. 543.

širu viziju svijeta ostvaraje Jesenjin poslije *Inonije* u svojoj formalno dramatski komponiranoj, ali zapravo lirskoj poemi o *Pugačovu* (1921), vodi seljačkoga ustanka iz XVIII stoljeća, što ga je već u ruskoj književnosti oblikovao Puškin u *Kapetanovoj kćeri*. U njoj je Jesenjin još vjeran svojim zoomorfizmima (rže cesta u tjeskoban prostor, mjesec se poput žutoga medvjeda vrpolti u mokroj travi, žablje oči sela koje tuguje u sumrak), ali se pojavljuje u njoj i realizirana, »urbana« metafora koja podsjeća na Majakovskoga, kao npr.

*Kliješta svanuća u nebesima
iz ždrijela tmine
vade zvijezde poput zubiju*

ili pokoji, u Jesenjina zoomorfički, antiestetizam kao kad se kiša uspoređuje sa »smrdljivom volovskom mokraćom koja s oblaka curi na polje i sela«. Pejzaži nisu u ovoj poemi više nimalo modrozlatni — oni su jesenski, noćni, septembar u njima »poput noža« presjeca grla »ptica — zelenih vrba«, a Pugačov, kao lirski junak ove tragične poeme, oblikovan je kao stepska varijanta »huligana« s dušom koja se poput »tople zvijeri vrpolti u grudima kao u brlogu«, oda-nošću »zvjerskome« načelu, »željeznim strujama noževa«; poema završava njegovim monologom kad, osamljen usred jesenjeg pejzaža, tuguje za mladošću i neostvarenim nadama koje su se još jučer činile tako ostvarivim. I snaga poeme nije toliko u njenoj historičnosti i epičnosti, koliko u lirskim fragmentima što se podudaraju s »ispovijedima« njihova autora koji bi tako želio da »noću u plavoj stepi negdje s buzdovanom stoji« (*Huligan*, 1919).

**»Da! Sad je odlučeno. Bez povratka
Napustio sam rodna polja.«**

Tako počinje jedna Jesenjinova pjesma iz god. 1922. I zaista u pjesničkom ciklusu koji je vezan za zbirku **Krčmarska Moskva (Moskva kabackaja, 1922—1924)**, njegov nosilac nije više seoski lola i mangup, već gradski probisvijet, uvijek s cilindrom na glavi, pjesnik koji svoju tugu želi da zalije alkoholom, »čita stihove prostitutkama i s banditima loče špirit«, ali sam propada. Pojavljuju se teme bohemskog i pijanog života, skandala, nagovještaji skore smrti, lična ispovijed stupa još više u prvi plan, a oblici te lirike sužuju se do, u Blokovim već pjesmama prisutne, ciganske romanse s izrazitim melodičnim zvučanjem (**0 najdraža, sjedni k meni** — 1923). Poetske se formule sada šabloniziraju i postaju jednostavnije, a u prvi plan izbija goli, skoro ispričovijedani, emocionalni lirski doživljaj izrečen nekada u jednom raspjevanom dahu koji kao da svjedoči o iskrenosti autorovoj. Razumije se da se ovaj emocionalni i tragični doživljaj koncentrira i oko motivike koju je Jesenjin odbacivao čak, ne bez ponosa, ističući još god. 1921. kako u njega »uopće nema ljubavnih motiva« i brišući ih iz svojih prijašnjih zbirki. (U tom smislu redigirao je i drugo izdanje svoje zbirke **Radunica** iz god. 1916.) Ljubav i žene postaju tako, od pjesama posvećenih Isidori Duncanovoj, nekada prostačkih, nekada tragičnih, pa do onih povezanih sa slučajnim susretima s bezimenim djevojkama, bitnim sadržajima »krčmarske« Jesenjinove lirike, pune bola i očajanja, sakrivenog nekada ispod izvanj-

ske vulgarnosti i izazova pjesnika koji sebe naziva »skandalistom«.

Međutim, na ovu fazu Jesenjinova pjesničkog razvitka nadovezuje se i ciklus ***Perzijskih motiva (Per-sidskie moti\>y***, 1924—1925), u kojemu se ljubavne teme isprepleću s egzotikom i čeznutljivim sjećanjima na rodno selo u Rjazanskoj guberniji. U ovome ciklusu Jesenjin zvukovnu organizaciju pjesama najčešće postiže ponavljanjima, stvarajući različite oblike cikličke izgradnje pjesama u kojima se melodika slijeva s ljubavno-egzotičnom temom, pa se pjesnik približava Puškinovoj tradiciji, za rusku liriku klasičnoj, koju poznajemo u nas iz Cesarićeva prepjeva ***Ne pjevaj, draga kad si sa mnom***, ili iz Puškinova ***Oponašanja Korana (Podražanie Koranu)***. U svojoj pjesmi ***Puškinu iz*** god. 1924. Jesenjin će uostalom odati počast osnivaču ruske poezije što ga je u to vrijeme smatrao kao svoj uzor, ali i izraziti svoj osjećaj podudarnosti tragičnih sudbina.

Bajronistički (***Child Harold***) i Puškinovi motivi »povratka« odjeknut će, uostalom, u posljednjim godinama Jesenjinova života kad se pjesnik vratio ponovo temi Rusije, želeći ovoga puta da u svome ciklusu posvećenom sada Sovjetskoj Rusiji (***Rus' so-vetskaja***, 1924), definira svoj odnos prema domovini koja je kroz ovih nekoliko poslijerevolucionarnih godina temeljito izmijenila svoj lik. U ovom se ciklusu ponovo pojavila težnja za životom i približavanjem novoj društvenoj stvarnosti Rusije i njenoga sela, pojavljuje se na mahove čak i novi lik pjesnika koji bi se tako rado

***Da zasukanih hlača
za komsomolom bježim***

(Rusija koja nestaje, 1924, prev. Gerić)

ali je u svojoj suštini ovaj ciklus ipak tragičan zbog toga što pjesnik ne prepoznaje više svoje rodno selo, pa ni njegove pjesme nisu tu nikome potrebne, jer se čitaju »agitke« Demjana Bednoga — tog pjesnika-propagandiste koji je tako često podilazio ukusu seljačkih masa. Usprkos deklarativnim uzvicima u čast revolucije, u ovim se pjesmama stoga osjeća bol zbog »odvratne i ledene planete« koju ni »sunce-Lenjin« ne može da otopi (*Odgovor*, 1924). Ove su već pjesme po svome karakteru lirsko-epske, a znatan dio pjesama ovoga razdoblja, u težnji za epskim izrazom, poprima epistolarne oblike (*Pismo majci*, *Pismo ženi*, *Majčino pismo*, *Odgovor* — sve iz 1924), koji ujedno jačaju komunikativnost Jesenjinove lirike:

»Čitalac se odnosi prema njegovim pjesmama kao prema dokumentima, kao prema pismu koje je poštom dobio od Jesenjina.«¹⁰

A ovaj je način ličnoga komuniciranja s čitaocem i isticanja vlastitoga »ja«, koje je skoro nalik na primjere iz romantičarske literature, ali s više ekshibicionizma, dovodio do stvaranja mita o Jesenjину, koji gdje gdje još i danas traje, a koji je ponikao jer je »ova ličnost, povezana s emocijom, bila dovoljno uvjerljiva da prekrije stihove, da izraste u svojevrsnu izvanliterarnu činjenicu koja se nalazi izvan umjetnosti riječi.«¹¹

Pjesnik u svom posljednjem pjesničkom ciklusu postaje refleksivnijim, racionalnijim, u njegovim pjesmama prebacuje se težište s metafore i melodije na smisao, pojavljuju se aforističke formule koje čitalac lako pamti, intonacije postaju kolokvijalne, nekada se razvijaju dijaloški oblici (koji posebno dolaze do

¹⁰ Jurij Tinjanov, cit. djelo, str. 543.

¹¹ Isto, str. 546.

izražaja u poemi o *Ani Sneginoj*, 1925), sintaksa se približava proznoj, leksik žumalističkom, a u stihu se negdje pojavljuje, za rusku liriku klasični, jamski metar. U tim, je racionalnije oblikovanim pjesmama o pjesnikovoj emociji Jesenjin više nego ikada stvorio svoj »živi dnevnik epohe« (Komelij Zelinski), i u svojim pjesmama kao da je formulirao tragične osjećaje cijele jedne generacije koja je u Rusiji i drugdje bila čvrsto vezana za selo, pa su ovi Jesenjinovi stihovi stekli posebnu popularnost, prikrivajući svojom pojavom pjesme koje su, sa stajališta književne historije kao povijesti stilova, daleko zanimljivije od pjesničkih i nonkonformističkih deklaracija njegova odnosa prema sovjetskoj stvarnosti.

4

Tragičnost pjesnikova prisutna je zapravo u cijelom pjesničkom djelu Jesenjinovu. Usprkos šarenila boja njegovih zbirki prvoga razdoblja, pjesnik se ni u njima zapravo nije radovao životu. Opći je tonaliteta njegove lirike u svojoj osnovi sentimentalno-žalostiv, i tada kada nije izravno tragičan.

»A uz to se posebnost te lirike sastoji u tome što, čim se jače raspaljuju plameni bitka, čim oštrije pjesnik osjeća neizrecivu ljepotu života, njegovu punoću i snagu, tim dublje i bolnije osjeća i njegovu kratkotrajnost« — ističe u svome članku Kornelij Zelinski.¹²

Osjećaj kratkoće, nesigurnosti života, koji je prisutan u cijeloj Jesenjinovoj lirici, razbuktao se osobito u *Moskvi krčmarskoj* kada su već njegovi

str ^82rnel^ Zelinsk*j; ° **SerZ^eie Esenine, Oktjabr'** 2955, br. 10,

kritičari izražavali ne samo bojazan za budućnost njegove poezije, već i oplakivali pjesnika čije je samo ***Ne žalim, ne dozivam, ne plačem*** trebalo da podsjeti suvremenike na to kakva divnog lirika gube (Ilija Gruzdev u »Ruskom suvremeniku« br. 3, god. 1924). A u posljednjem razdoblju njegova stvaranja upravo je racionalno sagledavanje odnosa prema društvenom životu i Rusiji, koju su Lenjinovi nasljednici trebali da »zakivaju u beton« (poema ***Guljaj-polje***, 1924), dovelo do Jesenjinove tragedije koja je buknuła i usplamtjela u poemi o ***Crnome čovjeku (Černyj čelovek***, 1924), nastavku zapravo njegovog huligansko-krčmarskog ciklusa, i po mišljenju »lefovca« i urbaniste Nikolaja Asejeva, najboljem Jesenjinovu djelu, u kojemu je skinuo sa sebe »rumenilo nacionalizma« (***Plač za Jesenjinom*** u almanahu »Udar«, 1927). Od ove poeme koja, oblikujući podvojenost pjesnikove ličnosti, predstavlja novu varijantu Baudelairovih »vampira« i »fantoma«, a u našoj poeziji bliska je Matoševoj ***Mori***,¹³ kratak je i ravan bio zapravo put prema posljednjim, krvlju napisanim, stihovima koji su nastali neposredno prije posljednje pjesnikove pobune u petrogradskom hotelu »Angleterre« (***Do viđenja, dragi, do viđenja***, 1925).¹⁴

¹³ Sam lik »crnog čovjeka«, kako to dokazuje Zelinski, preuzima Jesenjin iz Puškinove »malene tragedije« — ***Mozart i S&lieri*** u kojoj Mozart govori:

***Ni danju ni noću mira mi ne da
Moj crni čovjek. Za mnom posvuda,
poput sjene, on juri.***

(Uspor. ***Istorija ruskoj sovetskoj literatury*** I, str. 395).

¹⁴ O uzrocima njegovim i o samom samoubojstvu Jesenjinovu dao je zanimljivo svjedočanstvo Maksim Gorki pišući god. 1926. iz Napulja Romainu Rollandu:

Ova je Jesenjinova tragedija kao »posljednjeg pjesnika sela« postala poslije njegove smrti zaista »izvan-literarnom« društvenom činjenicom koja je uzбудila duhove. Njegovo je samoubojstvo izazvalo u sovjetskoj omladinskoj sredini poseban interes za Jesenjinovu poeziju, pokrenulo cijelu epidemiju samoubojstava, pretvorilo se u socijalnu pojavu koja je dobila ime »jesenjinštine«. Želeći da reagiraju na tu socijalnu pojavu, u diskusiji koju je pokrenula Jesenjinova smrt uzeli su riječ i najautoritativniji predstavnici tadašnjeg društvenog života Sovjetske Rusije (Trocki: *Pismo objavljeno na priredbi MHAT-a*, 1926; Buharin: *Zle napomene*, 1927; Lunačarski: *Dekadentno raspoloženje među omladinom*, 1927) kao i književne kritike (Jermilov: *o dekadentnom raspoloženju i inteligentskoj frazi*, 1927 i dr.), ističući s jedne strane, kako »jesenjinštinu« zapravo rađa suvišak birokratskih okružnica i pomanjkanje pažnje prema »živim ljudima«, te braneći pjesnikovo djelo od njegovih oponašatelja. u smrtonosnoj gesti, s druge pak strane nastojeći da se skine aureola koju je pjesnik sebi stvorio — sve do poricanja cijelog Jesenjinovog stva-

»Prijetelji su ga napajali vinom, žene su mu pile krv. Vrlo je rano osjetio da će ga grad doista uništiti, i pisao je o tome u divnim pjesmama. Ostajući vrlo originalnim lirikom, postao je huliganom u punom smislu te riječi. — Čini mi se da je paviio huliganske ispade iz očaja, predosjećajući propast, a također iz osvete gradu. Mislim da je za njega sudbonosan bio roman sa staricom Isidorom Duncan .. Nije se ubio kao čovjek bez volje, već s vidljivom, i čvrstom, svijesću kako je nužno da završi život. **Nije se objesio, već se zadavio uzetom;** prebacivši ga preko cijev za grijanje, stavio je omču oko vrata i povuicao je stojeći na poau. Prije toga je, prerezavši ruku, napisao krvlju osam redaka stiho-va... život je ruskih književnika bogat dramama. Jesenjinova je drama jedna od najtežih...« (M. Gor'kij: *Pis'ma o literature*, M. 1957, str. 317—318).

ranja. Ovo se posljednje opravdavallo sa stajališta socijalno-pedagoške društvene funkcije književnosti s kojom nonkonformistički, posebno »mangupski«, Jesenjinovi stihovi nisu nikad bili usklađeni.

»Tko je shvatio da književnost nije zabava, već snažno oružje u borbi interesa i ideja, oružje koje u određenim časovima društvenoga života dobiva prvo-stepeni značaj, taj ima pravo da postavi sebi pitanje: može li se šutjeti kada se u divnim stihovima slave odvratni i štetni životni putovi?« — govorilo se tada zajedno s Koganom.¹⁵

Ove su polemike i kontroverzije oko Jesenjinove poezije i njegove ličnosti, ne smanjujući nimalo popularnost njegove lirike koja je, kad je bila malo objavljivana, kolala u rukopisima i učila se napamet¹⁶, dovele u određenim vremenskim periodama do šutnje oko Jesenjina i opreza u izdavanju njegovih djela. Ova je šutnja konačno prekinuta god. 1955. kada je Državno izdavačko poduzeće ponovo objavilo opširniji izbor iz njegovih djela, a uskoro je odlučeno da se ponovo pristupi izdavanju sabranih djela Sergeja Jesenjina (u šest svezaka), koje je još u toku i obogaćuje sovjetskoga čitaoca i nauku novim materijalom iz njegove razasute ostavštine. Uz to je, razumije se, konačno osigurano pjesniku dostojno mjesto u novim historijama ruske sovjetske književnosti, pa i u srednjoškolskim udžbenicima.

¹⁵ P. S. Kogan: ***I storija ruskoj literatury s drevnejših vretr do naših dneja***, Moskva 1938, str. 241.

¹⁶ Autentična svjedočanstva te velike čitalačke ljubavi za Jesenjina naveo je, zalažući se za objavljivanje njegovih djela i njihovo istraživanje, Kornelij Zelinski u svome, citiranom već, članku iz časopisa »Oktjabr'« god. 1955, br. 10, str. 180.

U nas se Jesenjin pojavio još u časopisu »Zenit« god. 1921. kada je u njemu objavljen manifest ruskih »imažinista« (br. 5), a iduće godine objavio je Ljubomir Micić u istom časopisu odlomke iz Jesenjinova ***Preobraženja***, koji su očito odgovarali »zenitističkim« raspoloženjima:

***Oblaci laju
nebo sa zlatnim zubom urliče
a ja zovem i vičem:
bleji, o gospode!...***

U istom broju donio je »Zenit« i bilješku o Jesenjinoj boravku s Isidorom Duncanovom u Berlinu”, a uskoro se pojavljuje i još jedan prijevod iz Jesenjina (***Vučja propast*** u br. 17) usporedo s prijevodima iz Hlebnikova, Majakovskoga, Erenburga, Pasternaka i Asejeva, koji svjedoče o interesu »zenitista« za poeziju ruske revolucije. Širi i ozbiljniji interes za Jesenjina pojavio se međutim u nas tek poslije njegove tragične smrti kada su i najizrazitiji predstavnici naše pjesničke generacije između dva rata na različite načine manifestirali svoje zanimanje i ljubav za poeziju ruskoga pjesnika. Tako, mimoilazeći mnoge kritičke članke i prigodne sastave koji su objavljeni kod nas u dvadesetim godinama, valja izdvojiti zbog svoga značenja pjesmu Dobriše Cesarića koju je posvetio ***Uspomeni Sergeja Jesenjina*** u »Književnoj re-¹⁷

¹⁷ »12. maja 1922. doleteo je aeroplanom iz Moskve u Berlin ruski pesnik Sergije Jesenjin sa svojom gospodom plesačicom Ajsadorom Dulkan. Istoga dana sastao se zbor ruskog 'Doma umetnosti' . . . . Zapevala se 'Internacionala'. Pljesak i zvižduk. Jesenjin je čitao svoje pesme i rekao: 'ne ćete nas zvižducima uplašiti, navikli smo kod sebe u Rusiji da zviždimo sa četiri prsta. A ovdje se osjećam sasvim kao u domovini'« Jeseninov citat naveden je u ruskom originalu, uspor. Zenit br. 14, 1922.

publici« god. 1927. (br. 3—4), da bi kasnije postao ne osobito plodnim, ali vrsnim poetskim prevodiocem Jesenjinovih pjesama, kao i govor Gustava Krkleca što je objavljen u »Hrvatskoj reviji« god. 1929 (str. 225) pod naslovom **Pjesnik Sergej Jesenjim**. Ovo izricanje ljubavi dvojice značajnih hrvatskih pjesnika za Jesenjina značajan je književno-historijski simptom koji govori i o kretanju onovremene hrvatske poezije koja se tako često približavala seoskoj temi, pa i srodnoj metaforici (Dragutin Tadijanović: **Jutarnja zvijezda pozlaćen orah**, 1931), a da zapravo nije Jesenjina oponašala.

Svoj uspjeh u naših **čitalaca** postiže Jesenjin međutim tek početkom tridesetih godina kada M. M. Pešić stječe osobite zasluge u prevodenju njegovih pjesama u širem izboru, koji je doveo i do objavljivanja knjige Jesenjinove lirike god. 1931. A recenzirajući i kritikujući ovu knjigu, Jovan Popović već je mogao naglasiti kako je Jesenjin »imao čudan uticaj na našu mladu literaturu« i navesti »kod nas već razmahalu zarazu jesenjinovsko-drainčevskog manirizma«, ¹⁸

Rade Drainac znao je uostalom često posvjedočiti ovu Popovićevu tezu, poistovećujući nekada svoj lirski »ja« s Jesenjinovim, kao na pr. u stihovima iz **Pikove dame**:

**Pesnik sam na dnu života postao,
Pronalazeći bratstvo gde se o njemu najmanje zna,
Nisam kao čovekoljubac sa stranica »Kapitala« pao,
Mada mi Engels bese čežnja sva.**

¹⁸ J. Popović: **M. M. Pešić, Jesenjinova lirika**, Stožer br. 9—10, 1931, str. 283.

Ili:

*Takav život izdejao mi je liru od zlata.
Postadoh slavan u sopstvenoj nesreći.
U zemlji svojoj ja sam pesnik pirata,
Krvavi mangup i pesnik najveći.*

Podudarnost s pjesmama iz ciklusa o Sovjetskoj Rusiji ovdje je očita. Drugdje se ona možda teže dade definirati, ali teza o cijeloj jednoj liniji orijentacije dijela naše poezije prema Jesenjinu, od Drainca do Miroslava Antića i dalje, dala bi se konkretnim tekstovima vrlo lagano potvrditi, a, uostalom, ona je u našoj književnoj kritici već često i isticana kao »jesenjinsko-pešićevska«, jer u njoj posrednik nije ništa nevažniji od uzora.¹⁹ Uz porast Jesenjinove popularnosti, koja se ponovo razmahala poslije oslobođenja, pojavila su se i imena novih Jesenjinovih prevodilaca iz mlađe književne generacije koji su u svoje prijevode unijeli i nova shvaćanja Jesenjinove lirike, a znatno se proširilo i poznavanje ovoga ruskoga pjesnika, za kojega se nekada i u nas tvrdilo da je bio »genijalni outsider i anahronična pojava«, ali koji uvijek iznova osvaja ne samo svojim pjesničkim »ispovijedima«, već i svojom poetikom.

ALEKSANDAR FLAKER

¹⁹ Ovu je tezu, govoreći o našoj poeziji, nabacio već Krleža pišući u »Pečatu«:

»Jedno smo vrijeme još secesionistički vehnuli i blijedjeli i ginuli i pregarali, onda smo se pod utjecajem poratnog nazovislodnog slika počeli prenemagati, prepisujući, na primjer, moje vlastite stihove, onda smo se bacili na loše i nevjesto ali ustrajno prepisivanje Jesenjinova pisma majci...« (Pečat 1—2, 1939. str. 125, istakao A. F.)

SADRŽAJ

Već je veće. Rosa	7
Tamo gdje crvene skramice	8
Zora veze jezerom ružičaste ruže.....	9
Prekrasna Tanjuša bješe, ljepše ne bje u svem selu.....	10
Breza	12
Dobro jutro	13
Kraju dragi! Srce sanja.....	14
Ja sam — pastir; moji dvori.....	15
Sahne glina prokopnina.....	17
Krava	18
Pjesma o kučki	20
Jesen	22
Iza rijeke kresovi.....	23
Crveno veće, zamišljen put, vlaga.....	24
Tamo, u snu vječnih tajni.....	26
Probudi me sutra čim grane.....	28
Preobraženje	30
Raž požnjeta, šuma gola.....	37
Seoski časoslov	38
Povrh rumenih voda, u smiraj.....	45
II čas kada noć zadijeva.....	47
Kobilje korablje	48
Molitva za umrle	53
Ispovijed jednog mangupa	58
Neki biljeg je ko vjesnik.....	62

Ne žalim, ne dozivam, ne plačem.....	64
Ne grдите. Mora biti tako!.....	66
Ja ne želim više da se varam.....	68
Da! Odlučeno je. Nepovratno.....	70
Ovdje opet piju, jadaju se, tuku.....	72
Sviri, harmoniko. Tugo ... Tugo.....	74
Pjevaj, pjevaj. Na proketoj gitari.....	76
Sjedni, draga, pored mene.....	78
Kad tebe gledam, bivam nujan.....	80
Pismo majci	82
Rusija sovjetska	84
Rusija koja nestaje	89
Pismo ženi	94
Majčino pismo	99
Odgovor	104
Batum	108
Zacijelila je moja stara rana.....	113
Priupitah mjenjača danas da li.....	115
Nikad nisam bio na Bosporu.....	117
U Horosanu stoje takve dveri.....	119
O ludo srce, ta miruj.....	121
Kačalovljevu psu	123
Idem niz dolinu. Na zatiljku kepi.....	125
Čuješ — sane jure, čuješ — jure sane.....	127
Modrikasta suknja. Oči plavetne.....	128
Vijori snijeg u vjetru i buri.....	129
Mjesečna noć, sav svijet modar.....	130
Nemoj likovati, nemoj da se smiješ.....	131

Mećava plače ko ciganske gusle.....	132
Kakva vijavica, đavo da je nosi.....	133
Zavijana polja, mjesečina bijela.....	134
Bijedni pišće, i ti težiš da se.....	135
Crni čovjek	136
Do viđenja, dragi, do viđenja.....	144
Snuždeni moj klene, klene leđni, je li.....	145
Čemu pogled prijekoran i šutljiv.....	146
Pa ti mene ne žališ, ne ljubiš.....	148
Ana Snegina	153
Bilješke	189
Poezija Sergeja Jesenjina (A. Flaker).....	193

Jesenjin
P J E S M E

Izdavač *Nakladni zavod Matice hrvatske*
Zagreb, Matičina 2

Za izdavača *Josip Tomić*

Oprema *Mladen Veža*

Korektura *Nada Bokulić*

Štamparija »*Ognjen Priča*«, Zagreb — 1963.

